Массе а мехкий пролетареш, вlаwarlкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1925 шера дениз ◆ ШИНАРА, 23 МАРТ, 1982 ШУ. ◆ № 35 (8801). ◆ Мах 3 кеп.

Коммунистически парте хьалкхеваь советски саг бокъонца вола интернационалист ва. Из ва саихетам бола болхло а къовсамхо а, патриот а ший сийлахь-боккхача социалистически Даьхен виэза вола да а. Вай Даьхен боахами культурен толаме дегlаяр, наьха вахари хьал хаддаиэ дегlаахар lалашделта мичахара хьадоагlа белгалдоахаш КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателя новкъоста Л. И. Брежнева аьннад: «Керттердар — из вай парте хьалкхеваь керда нах — рузкъаш хьадераш, новаторащ, хlама кхолляраш. Тахан вийга мел дар, кхоана вайна карагlдаргда аьнна мел хетар дарна коммунистически хьисапе болх бе харах, цар лакхача идейностах, дийша хиларах, профессиональни культурах, шоашта тlадиллачох бехктокхам хеташ, хьинар, инициатива йолаш уж хиларах тийша да».

ВАЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТАШ ДА

Адамлеи воркхlе даь хана деннарча историга диллача хьадоагlаш да къамашта, халкъашта юкъерча доанаша, къовсамаша дунен мехкашка бахача наха боккха бала а халонаш а качъехкаш хилар, цар цlий lоухийтилга. Эзараш шерашка наха лийхад иа бала качарг бакхара де дезар. Бакъда, цу гlулакха духьала лаьтта а лаьттад хlайа а латт нах лоалла лоаттабар.

Вай мехка къахьегамхоша дунен тlа эггара хьалха дlахьекхар къаман дош миште къоастаде дела. Октябрьски социалистически революци хилча дениз советски наха хабенача ваькъага вай хьежача вайна гучадоал вай мехка башха-дика социалистически традицеш хьахиниилга. Царех цаl я нах бокъон па интернационалисташ а болаш хьалкхебар.

Нохч-Гlалгlайчене lоаьй цу тайпара къахьегамхой хьалкхебара цхьайола маьхе опыт. Вахаро дукха масалаш гойт интернациональни доттагlала, халкъаша вежарашка вlаши новкъостал дара. Цхьатарра бокъонаш йолча республикашта юкъе хоалуш, тоалуш хьайоагlа Нохч-Гlалгlай Автономни Советски Социалистически Республика. Чlоагlлуш я цун экономика, дегlаухаш а цун формагlа къамани чулоацам социалистически боли культура.

Берригача мехка боахам дегlабоалабара. Іилма технически прогрессана карагlдьиэрех пайда эцара, советски халкъа къахьегама гlулакхашта интернационализаци яра боккха низ ба социалистически ях. Хlама хьекхолларцара, коллективизмацара наьха уйла ай а еш цо гlо ду интернационалистески сакхетам дегlабоалабара, халкъий доттагlал чlоагl дара.

Тlа-тlа шерлуш доагlа вай мехкахой Къулбаседа Хlирий, Черси-Балкхарой, Дагестана, Украина Херсонски областа къахьегамхошцара бувзамаш, дегlаух вlаши лелаш социалистически ях.

Дукха ха йоацаш Назрановски «Электроинструмент» яхача Гl. Ахриева цlерагlча заводе вlаwarlхийтар Къулбаседа-Кавказа вежарашка йолча ийъ республика вlаши социалистически ях лелаеча заводий вакилаш. Цу вlаwarlхетаро хьахьекхар бокъонца йола советски наьха интернационализм, вlаши гlо де, эшар дlа-юха дала уж кийча болга. Нохчочоа, гlалгlачоа, эрсечоа, е кхыча къамий вакила — Нохч-Гlалгlайчене вахичоа дика хов хlара союзни а автономни а республика толанош ший халкъа толамаш долга хlана аьлча къахьегама низ болча цьан мутlаре дlаэттача цар вай даьхен руанъа ал самдоахилга, цун низ чlоагlбелга.

Советски наьха интернационализм къаьтта хьагу советски социалистически культура интернационализмаца а. Вежарашка долча халкъий культурина карагlдьинар вай мехка къаман дар санна тlаийна иа lаш къамашта юкъара карагlдьинар санна тlаиц вай. Уж хlара советски сага тарга а цо кхетадеш а да. Нохчашен гlалгlашен кхыча халкъий вакилий произведенеш санна нохчийн гlалгlайн издарлой художественни произведенеш боккхача безамца еш эрсаша, хlирийша, черсийша, дагестанцаша, кхыча къамаша. Из торо кийна санна сийлахь-доккхача эрсий халкъа метта — вай мехка дахача халкъаша шоай йоаллагlболи наьна мотт лоархlачо. Из дий советски наьха интернационализмах дола къаьтта масал!

Вай мехка дукхача лаккхерчен юкъерчен дешара заведенешка кхыча халкъий кхиалашца цхьана дешаш нохчийн гlалгlайн нагирзой болаш санна Грознерча вузашкан юкъерча дешара заведенешкан цхьана дешаш ба мехка кхыча халкъий цхьархон а. Цхьацаьна lалашвоте чlоагlа лоархlаш безам lаьдош а интернациональни доттагlала клубаш.

Уж тайпа интернациональни кхетам белара ма далаш боккхача лоархlама да партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша боча къахьегама тlа. Уж керттердар да хlара сага дага чу мече... [illegible]

[illegible]

[illegible]



Н. Анисимова цlерагlча механдаьтта чакхдоахача заводе дика къахьегарца белгалъяьнна я Елагин Николай Владимировича кулгалдеш йолча 43-3 установка коллектив. Тlехдика продукци мара арахоцац цо.

СУРТА ТlА: эггара дикагlйола комсомольско-молодежни смена (аьрдехьара аьттехьа) оператор Д. Лищиков, поиккагlвола оператор Н. Южаков, операторащ Е. Клажишин О. Смирнови.

В. ДЗИСЯКА сурт.

17 апреле — коммунистически субботник

ДОШ ДИЗЗА КХОЛЧАШДЕРГДА

«Чечингсельстрой» треста чуйоагlача автотранспортни контора болхлоша, инженерно-технически болхлоша, гlуланхерча наха дика кийчо яьй Ерригсоюзни коммунистически субботник дола ди хьинареча къахьегамца белгалдаккхара, а цу дийнахьа балха ерабала дош деннад цар. Цига дакъа лоацаш хургва 300 совгlа сат. Вонх деношкарчул овсарегlа къа а хьегаш автотранспортни контора водителаша 17 апреле ергья шиъ ахи эзар тонно-километр. Цхьайтталагlча пятилетка фонда юкъехьоргда 400 сом, из хул 1981 шера цар пятилетка фонда юкъедиахьачул дикка дукхагlа.

Ерригсоюзни коммунистически субботник долча дийнахьа нормал совгlа цхьацца рейс е дош деннад предприятерча итт водитело. Царех ба коммунистически къахьегама ударникаш Ташкаев Увайс, Алтамиров Лом-lаьла, Абдуллаев Имран, Хасаханов lумар, Белоусов Александр, Аванесян Евгений, Товсултанов Руслан, кхыбараш. Цар дика гlулакх хьаллаьцараш дентара дента дукхагlа хулаш латт.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

БАЬЦАДААРАШИ СОМИ КХЕБЕРИЙ СОВЕЩАНИ

«Чеченингушплодоовощхоз» объединенена, цуна юкъедоагlача боахамашта укх шера а дlахо йодача хана а кхоачаиде дезаш хьалхашка латта декхараш дувцаш республикански совещани хилар укх денояка Сунженски района «Ассиновский» совхоз-завода клубе. Цига дакъа лоацаш бар соми баьцадаараши кхедара боахама РСФСР министр В. И. Наумов, КПСС Нохч-Гlалгlай обкома хьалхара секретарь А. В. Власов, республика Министрий Совета председатель М. А. Керимов, КПСС Нохч-Гlалгlай обкома секретарь Д. Г. Завгаев, районий, колхозийи совхозийи кулгалхой, производстве хьалхалаттараш.

Совещани хьайийллар КПСС Нохч-Гlалгlай обкома хьалхарча секретара А. В. Власова.

Сом, баьцадаараш кхедара, чакхдахара, дохкара дlахьа кхахьара хьакъехьа укх шера а дlахо йодача хана а объединена хьалхашка латтача декхарех доклад йир «Чеченингушплодоовощхоз» объединене генеральни директора Б. Г. Бычихина.

Из доклад прениешка къамаьл дир сом, баьцадаараш кхедара боахама РСФСР министра В. И. Наумова, «Ассиновский» совхоз-завода директора В. Хоперсков, Мичурина цlерагlча совхоза директора В. Зелимханова, «Заря» совхоза директора Б. Эдильханова, «Нопосельский» совхоза бригадира М. Тепсуркаева, «Плодопром» треста керттерча агронома Ю. Муругова.

Х. МАГОМЕТОВ.

СОВГlАТ ДlАДЕННАД

Пятилетка хьалхарча шера итогех Ерригроссийски социалистически яхье котъяьннарг а лаьрхlа РСФСР Министрий Советои ВЦСПС-ои хьолаль карара кара тела Цlе байрахк коллектива дlаелара хетаяь торжественни собрани хилар «Юбилейный» совхоз-заводе.

Из деза совгlат дlаделар КПСС обкома бюро члена, Нохч-Гlалгlай АССР Министрий Совета председатела хьалхарча заместитела С. Н. Кожуховски. КПСС XXVI съезда решенеши юбилейни йолча шерара декхаши кхоачашдеча ихы тlа толамаш дахар доца доаа баькхар цо.

Совхоз-завода директора Х. М. Витушева партенои правительстваеи баркал аьлар коллектива къахьегам иштта доккха сий деш лар хlарах. Дош делар укх шера кхы тlа а хьинар ийдена къахьегаргхиларах.

Шоай боахами хьайбаш леладерий цlерагlа доярка Г. Исаевас дош делар карарча шера 550 тонн шура паччахьалкхенга йохкаргхиларах — планал совгlа 85 тонн.

— Тlехьабусаргбац баьцадаараш кхедераш а, — аьлар бригадира Н. Медиева. — планал совгlа паччахьалкхенга дохкаргда 250 тонн баьцадаараш.

Керда толамаш дахар а лоиш совхоз-завода коллектив даькъала йийцар КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара Л. Н. Ворошнина.

БlАЬСТАН ДЕНО ШЕРА КХОАБ

«Бlаьстан дено шера кхоаб» яхаш да халкъа кица. Цо гойт лерттlа кийчо а яь ханнахьеи динеи бlаьстан балхаш чакхдахар мел боккха лоархlам болаш да ахархочун балха. Тахан — кхоана яхар санна хьетlакхоач Магlалбикерча боахамашна кхашкара балхоаш сихдаь дlадолалу ха.

Кхы цхьаьни ди мелх болаш доагlе хоржаш дlадоладе йиш йолаш да эзбь ца еш диеа кхаш оахилга, тlоидол чу сонаеш маккхаш доахилга, хьалхара бlаьстан культураш дlаюллга, тlера лаьтта дlадаькхка комсаш хьаучаноа хилга, иштта кхыдоли а эггара хьалкара кхашкара балхаш.

23-гlа феврале хьетlакхоачаш бlаьстан кийчо яра деррига балхаш йистедаха лаьрхlадар совхозий коллективаша. Боахамашна цу декхарех миште лоархlабаьд, вlаши тохкаш хилар укх деноша КПСС Магlалбика горкома секретари хална депутатий горсовета председатели керте бола йоккха комисси. Цу комиссена чубоагlаш бир совхозий директораш, керттера инженераш, районерча юртбоахама организацеий вакилаш. Хьаьнаро хьахьекхар бlаьстанга кийчо еча боахамашка соакхарчул цlени дукха динагlа чакхдаьккхадела а, цу лоархlамеча балха цlенхаштара кхоачамбоацараш долга.

Э ГГАРА ... [illegible]

[illegible]

укх шера lайи тракторащ доаира планах. 24 трактор тоае еаш хиннача 10 мара тоае метадац укхаза. Цул совгlа ворхl трактор а совхоае цхьаццайола оатхалаш дlадаха латташ. Хlанз а трактористаш бошаш я укхаза шин трактор. Цукабакъда, комсий а плугий а кхаш леладера эша ерригга тlехьатоеха техника тоаь ьаьна дlаоттаь латт бригадашка.

Укх шера белгазал дикагlа кийчо е вlашагlехьаьннад Инарбьерча «Советски» совхоза комсаш лелаеча отделене механизаторий (управляющи Ерлоев Салман, бригадир Арсамаков Жабраьил). Кийчаь дlаоттаь лаьтта ерригга отделенера техника — тlевеста трактор, охаш комсашта тlера боал дlабоаьккха пхь машина, фо детташ комсашта тlера лаьтта дlадаьккха 10 машина, комсашта мотхаш ега 12 агрегат хьайбоала техника.

Ерригга тракторащ кийча ... [illegible]

А. Халухаев волча комсаш лелаеча отделенерча пхийттанех кхойтта трактор комисси укхаза кхоачача хана хьаьлъоттаь латташ яр. Ши трактор «Сельхозтехника» объединене Сунженски районерча отделене тоаде дlадахьа моторащ цlаккхачарга хьежаш, хlанз а кийчъяь цаьнга яр. Отделенера комсашта lуналдара эша ерригга цхьайола техника тоаь яьи цай.

Иштта комисси хилар «Алхан-Юртовский», «Ачхой», СССР Конституце цlерагlча совхозашка укх шера кхашкарча бlаьстан балхашта кийчо ярга хьежаш. Царна юкъе «Алханюртовский» совхоза механизаторашта дикагlа кийчо аь хилар [illegible] даьккхар комисси. [illegible]

[illegible]

С. МАТИЕВ

[illegible]

А. ХАСИЕВ

КОММУНИЗМАНА ТlЕХЬА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕШ

СССР профсоюзий XVII съездо болх чакхбаьккхаб

Демократи дегlайоалара, къахьегамхой коммунизм хьалъеча юкъедоара боккхачи лоархlаме я советски профессиональни союзаш. Из тешалош хьаголлар пхе дийнахьа Москве болх беш хиннача СССР профсоюзий XVII съездо.

20 марта, съездо болх баьча тlеххьарча дийнахьа, делегаташеи хьаьшашеи дlаьхдаь тlоараш детташ тlайийцар новкъостий Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, П. Н. Демичев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков.

Іуйрийнарча заседане дlахо йийцар ВЦСПС а Центральни ревизионни комиссе а отчетни докладаш.

Профсоюзий Эстонски республикански совета председатела Н. О. Югансона дошхаш дийцар хьье хьалхалаттарий — сланцевикий, гlишлоягьерий, юрта боахама къахьегамхой толашагlа йола опыт йоржаяра пайдаецl кхача наьхьех.

Алхха дlадахача шера, хоам бир № 3 йолча «Горпорстрой» треста комплексни бригада кулгалхочо, Социалистически Къахьегама Турпала, СССР Паччахьалкхен преме лауреата М. А. Лазарева, столице хьалдаьд йиъ миллион квадратни метр нах чубаха цlенош, керда нахькъаш. Бригадин подряд юкъейоалаеча нийслуча кхоачамбоацарех дийцар оратора.

Къахьегама коллективаш бехктоххам тlа-тlа лакхлуча хьалашка, белгалдаькхар профсоюзий Горьковски областной совета председатела А. Д. Клопова, къаьстта лоархlам болаш да юкхьанцарча профсоюзни организацешта кулгалдар, уж ма йий коммунизм хьалъяра парте оттадаь декхар кхоачашдеча хьалхарча юхьиге латтараш.

Цу тlа чакхдаьлар ВЦСПС а Центральни ревизионни комиссе а отчетни докладаш юцилга.

ВЦСПС отчетни доклада итогех тlеххьара дош аьлар С. А. Шалаева.

СССР профсоюзий XVII съезд лакхача политически боараме, корта болча, творчески хьале чакхйоалаш я аьнна ала йиш йолаш да вай. Отчетни доклад ювцаро, делегаташа деча къамаьлаша тешавеш хьагойт вай тервама юкъмоттиге латтараш КПСС XXVI съезда решенешка, новкъоста Л. И. Брежнева кlоаргга чулоацам болаш даьча къамаьла тlа. Вай съездага КПСС Центральни Комитето дайтача моаршал тlа, ВЦСПС отчетни доклада тlа оттадаь декхараш долга.

Съезда трибуна тlара шоашта дагалаттарех дийцар хьалха латтача болхлоша а колхозникаша а, Іилма а культура а деятелаша, боахама органий а общественни организацей а кулгалхоша, халкъа боахама дерригача доакъой вакилаша. Цар къамаьлаша чlоагlа шердир отчетни доклади дзаув, профсоюзни организацей практически балха хьаьддача масалаша дlаьхегlа дир из.

С. А. Шалаева дег тlара баркал аьлар къамаьлаш даьча делегаташта съезда балха цар творчески дакъа юкъедалхьарах.

Съездо массава раьза а волаш къоlбалбар отчетни юкъа Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совето баь болх.

Иштта чlоагlйир Централь... [illegible] СССР профсоюзий XVII съездага кхыча хьажараш къахьегача репорташ, промышленносте, транспорта, юрта боахама, строительстве, гlишлой, учреждений коллективашкара моаршалаш. Цар тlа дувц къахьегамс даьхад деда кхоачарча планех.

Съезд кийтъеча а во бола беча а хана болхлошкара, гlуланкерча махагара, колхозникашкара, къахьегама ветеранашкара, пенсиочерашкара съезда цlерагlа ...хьараш письмош кхачад. Цар тlа вай мехка къахьегамхоша дакха мах бу Советски Союза Коммунистически парте цун Центральни Комитето, ЦК Политбюрос, новкъоста Л. И. Брежнев шебета балха. Къахьегама хьалха, лаьттан машар чlоагlбара а лорабара а даим йоалаш ярах партеиеи правительстваеи дег тlара баркал оттдар.

«СССР профсоюзий XVII съездага къахьегамхошк дахкийтача письмой» хьалхехьара соцам тlайийцар делегаташа.

Цул тlехьагlа съезд хьежар ден повестка дlахоарча дешашка — ВЦСПС а Центральни ревизионни комиссе а харжарга. Кандидатураш уттае болабелар делегаташ. Тlаккха кхаж тессар.

Делегаташа массава раьза а волаш ВЦСПС балха отчетни докладах йола резолюци тlайийцар.

1982 — 987 шерашка членски профсоюзни билеташ хулиц лаьрхlад.

КПСС Центральни Комитета, цун Политбюрона, новкъоста Л. И. Брежнева съездо тешам белар коммунистий ленински партена гонахьа советска профсоюзаш кхы а чlоагlагlа кхетадургхиларах. КПСС XXVI съезда исторически решенеш кхоачашъеча шоашкара доагlа дакъа юкъехьоргхиларах, вай мехка коммунизм хьалъеча, дерригача дунен тlа машар чlоагlбеча кхы а хьинарегlа къахьегаргхиларах.

СССР профсоюзий Устава тlа цхьадола хувцамаш дарах бола соцам тlайийцар.

СССР профсоюзий XVII съезда тlеххьарча заседане советски профсоюзий кулгалдеча органашка хоржамаш дара итогех баьча хоамага ладийгlар.

Гулбеннараша чlоагlа дегаш айдена а болаш СССР профсоюзий XVII съездо Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, КПСС ЦК Генеральни секретарага новкъостага Л. И. Брежневга даьлаьд моаршала письмо тlайийцар.

Цул тlехьагlа къамаьл дир ВЦСПС председатела С. А. Шалаева.

Съезда цlерагlа профсоюзий дукха миллионаш болча члений цlерагlа ВЦСПС председатела КПСС Центральни Комитета, Леонид Ильич Брежневна шийна тешам белар партийни установкаш практически кхоачаш ... [illegible] хlара профсоюзни организаце корта болаш хьалдаи болх бергхиларах, ... [illegible] тlара дешаш толаме кхоачашдергхиларах, общественни производство дегlаккхетара йоаккха ... хьалхе болх беча хlара сага къахьегама а бета а хьалий, цун бокъонаш лорара, цун хьал тоадара, культура лакхьяра йоаккхе ... [illegible]

СССР профессиональни союзий XVII съезд дlакъайлад аьнна хьахайкаду. Зале ен «Интернационал».

(ТАСС).

ВЦСПС ПЛЕНУМ

20 марта хилар СССР профсоюзий XVII съезда хержача Профессиональни Союзий Ерригсоюзни Центральни Совета пленум.

Пленумо ВЦСПС председатела хержар С. А. Шалаев, председатела ... [illegible] президиума членалла — В. И. Прохоров.

ВЦСПС секретаралле [illegible] президиума членалле хержар А. И. Баркова, В. Ф. Богатиков, А. В. Ви... кторов, Н. Н. Горбай, Л. А. [illegible] С. В. [illegible] В. Ю. [illegible], В. П. [illegible], А. И. Суббот[illegible], А. П. [illegible].

37 ... [illegible] хержар ВЦСПС [illegible]

* * *

Централи ревизионни комиссе ... [illegible] комисса [illegible] хержар Л. А. [illegible]

(ТАСС).

ПАРТЕ ВЕТЕРАНАШТА НОХЧ-ГlАЛГlАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

У К А З

[illegible]

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума [illegible]

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь [illegible]

г. Грозный, 1982 шу, марта 19 [illegible]

КПСС XXVI. съезда решенеш кхоачашъеш

СОВЕТАШИ ВАХАРИ

Сийлахьча юбилейшта накъадолхаш

БАЛХА ЛОСТАМ ТЕЛ

Коммунистически партен Советски правительстван хаддаиза йоакхо ю Даймехкан совбаккхара, советски наьха хьал-торо лакхъяра, тIом боацаш дунен тIара халкъаш маьрша дахилга вIаштIехьдаккхара. СССР политически, экономически, социально леррагIа дегIаккхувлилга дувцаш яр КПСС ЦК ноябрьска (1981 ш) Пленум, СССР Лакхехьарча Совета сесси.

Партен правительстван хьалхбишка уваттаду декхараш кхоачаш а деш, Назрановски района къахьегамхоша 11 пятилетка хьалхарча шера белгала толамаш даьхад. Паччахьалкхен задане тIехкхоачашъяьй района лаьтта а хьайбаш а лелaдераша. Иштта планагIа лоархIаьй района промышленноста предприятеш а.

Горсовета исполкомо беш бола болх практически гIулакхаща айхха бувза а бувзаш чакхбоах оаха. ГIулакхерча нахагара хоадам боллаш хьадех исполкомо шоаш кулгалдеча предприятей, организацей, учреждений болх тоабелга. Горсовета сессешка, исполкома заседанешка каст-каста дувц промышленни производства эффективность лакхъелгах, къахьегамхошта культурно-бытовой гIулакхаш дикагIа делгах, город тоаелгах, социалистически законность а общественни порядок а лораелгах, кхыдола дешаш.

Иштта, исполкома заседанешка дийцар «Кагирхошта коммунистически кхетам балара культура учрежденеша беча балхах, «Городерча предприятешка мишта къестаю къахьегамхой жалобаши заявленеши» кхыдараш.

Исполкома балха практике шерра юкъеденад гражданий сходаш елга, лакхе латтача органий директиваши соцамаши кхоачашдара тIахьожам лоаттабелга. Иштта дикагIа чакхдоах оахоша тIайиду соцамаш кхоачашделга а.

Горсовето, цун исполкомо беча балхага хьежжа вIаштIехьдоал тха паччахьалкхен ассигнованех дикагIа пайда эцилга. 1981 шера город Назрань тоалра 466,7 эзар сом хьахийцадар тхона. Цох 304,3 эзар сом карадерзадаьд. 8,8 эзар квадратни метр нах чубаха цIенош хьалдаьд, 2 километр дIоахала хий, 13,9 километр дIоахала газ чуйиллай. 2 километр совгIча наькъа тIа асфальт биллаб. Города улицаш хозъеш 7 эзар совгIа га егIай.

Халкъа боахама планаш кхоачашъеча лоархIаме моттиг дIалоац харжархой наказаша. Дуккхача депутаташа хьинаре болх бу уж кхоачашдара. Масала, горсовета депутата З. А. Богатыревана денна наказ дар Бульварни улица тIа асфальт а билла, цунна дIоахала гаьнаш йотIилга. Шийна тIадилла хинна декхар цо кхоачашдаь дукха ха я. Иштта, мехкдаьтта база гонахьа, Ленина цIерагIча улица тIа асфальт билла, цу улица тIа бахача наха каз чуйилла, аьнна, кхыдола наказаш шоаш депутаталла хержача хьалхарча шера кхоачашдаьд М. Джандигова, Ф. Шадыжевас, Х. Бузуртановас, кхычар.

Горсовета депутаташта тIадаьхка хинна декхараш толаме кхоачашдара чIоагIа новкъостал даьд предприяте кулгалхоша: Ш. А. Арсамакова — кирпични завода директоро, Н. А. Абадиева — АМООС начальника, М. Х. Марзаганова — райпо председатела, М. М. Джандигова — мехкдаьтта база директора, Б. Шадыжева — битумни участка директора, кхычар.

Цунца цхьана, халахете а, цхьацца бахьанаш а доахаш, шоашта тIадилла гIулакх чакхдоаккхилга тIехьдоахаш бола кулгалхой а ба городе. Город тоалра, хила еза санитарни порядок оттаяра де дезар даь балац жилищно-коммунальни боахама кулгалхой, уличнаи а квартальни а комитеташ, РОВД участкови инспектораш, СЭС балхахой.

«Город Назране санитарни режим лоаттаярах» бола соцам тIайийцаб горисполкомо. Из кхоачашбара де деза ца даьлга хьахьокх автостанце, бане, трикотажни фабрика Московски а Бульварни а улицашка гонахьа йолча антисанитаре. Город цIена лоаттае гIерташ мел дукха къахьеге а пайдана дац моттигерча Совета цIеноште хьатIадоагIа наькъаш тоа ца дича. Из болх а баьбоалаш бац.

Горсовета исполкома тIера а бехк баккха йиш яц уж кхоачамбоацараш хиларах. Предприятей, организацей кулгалхошкара цIенхашттагIа хьадеха деза городе йоагIаш йола санитарни порядок оттаелга. Дукха юкъагIдисад горсовета жилищно-коммунальни боахама кулгалхой бехках а. ХIанз а кхыметтел лерттIа вIаштIехьдаьккха дац городе гулъяь нувхаш шийй ханнахьа дIауванлга.

ГIишлой боахам дегIаккхувлларах а цун фондах дикагIа пайда эцарах а болча СССР Лакхехьарча Совета соцамо дIадех жилищни фонда лерттIа доал делга. Мишта латт из гIулакх тха городе?

ЦIенхаштта кхоачамбоацараш да укхаза а. Зданешта планагIа йоаггIача бесса ремонт яц, цу гIулакха хьахийца ахча даьй хьисапе дIаахийтац. Квартирашка бахача наха ремонт е аьнна тела залвкаш кхоачаш ца еш моттигаш я, кхоачашйой а хьалу балхаш во ду.

Беррига хадкъа боахама бокхха лоархIам болаш ба бийдала, доагора-энергетически кхыйолчей материальни ресурсашта кхом баран царех дикагIа пайда эцаран бу болх чIоагIбарах бола КПСС ЦК соцам. Из кхета а деш, халкъа депутатий Назрановски городской Совета исполкомо беррига а депутаташ оарцагIбоах халкъа рузкъа кхом а беш дIаахийтара. Дика болх беш я «Электроинструмент» заводе, трикотажни фабрике, АМООС управлене, мехкдаьтта базе вIашагIъехка депутатски группаш.

Шовшкара масал а гойташ «Электроинструмент» заводе къахьегаш ба горсовета депутаташ М. Котиев, ТI. Халгуев, ПМК-432 — Э. Местоева, П. Камурзоева, дукха а кхыбараш. Цхьа минута ха зехьа йоаиц цар, кхом бу бийдали, материалий.

Дукха да юбилейни шера тха районе де лерхIаш. Капитальни ремонт е еза районни культура ЦIен, маькх еча завода, берий бешамашта, дуккхача кхыча гIишлошта. Хьалъе еза «Сийле» яха мемориал, дуккха а производственни, культурно-бытовой объекташ.

Социально-экономически дегIаахарах йолча тха планаш тIа белгала моттиг дIалоац наха эша товараш дукхагIа арахецара гIулакхаша. ТIеххьарча хана городерча промышленни предприятеша арахецача товарий дукхал а дикал а лакхъенный. Цу гIулакха «Электроинструмент» заводе, трикотажни фабрике юкъейоллаьй продукце дикалга хьажара йола комплексни система. Цу тайпара йола система юкъейоалае лаьрхIад маькх еча заводеи мельзаводеи. Арахецача товарий ассортимент шеръяьй трикотажни фабрике, «Электроинструмент» заводе.

Цунца цхьана городерча промышленни предприятей балха тIа белгала кхоачамбоацараш а да, йолча торонех бизза пайда ца эцаш моттигаш я, цхьайолча предприятеша кхоачашъяц планови заданеш а. Уж а кхыдола а кхоачамбоацараш дIадахара тIабийрза ба горсовета депутаташа, исполкомо бу беррига а болх.

М. ХИДИРОВ,
халкъа депутатий Назрановски горисполкома председатель.





Са юрт — МахкатIе

Грознера воагIаш хилча асфальт биллача наькъ тIа гIолла тха юрта кхача йиш я. Из улл лоаман босешка, хозача метте. Деррига хIана дац аьнна цIенош еттача кирпишках даь да. Царна юкъе шийслу вIаштIардаьи вай ханара хьисап долеи гIирсаш. Царех я массехк шу хьалха хьалъяь йола йоккха сийрда юкъера школа, 1979 шера болх бе йолаенна 400 сага лаьрхIа зал йола хоза клуб, хIаьта белгалдаккха деза из оаха ийс бетта яьккхалга, иштта колхоза правлене контора, укх шера унахой чуийца йола 50 маьиги латта больница, дуккха кхыйола объекташ.

Уж ерригa объекташ хьалъяьраш тха тхоай гIишлошъераш ба. ХIаьта из де низ дIакхоачаргбацар, нагахьа санна тха Орджоникидзе цIерагIа йола колхоз рентабельни ецаре. ДIадахача шера баьча балхах 50 эзар сом цIена пайда хилар цунна.

Халкъа депутатий Совета исполкомо шийй болх айхха колхоза правленеца, парткомаца цхьана бу. Колхоза экономика дегIайоалаяра, чIоагIъяра дешаш каст-каста дувц исполкома заседанешка, Совета сессешка. Иштта соахкеи карарча шерей оаха кийч а даь дийцад дешаш: техника шийй ханнахьа бIаьсттан балхашта кийчъяьяккхарах, хьайбаш лерттIа Iангара дахара де эшарех, минеральни удобренешта доал дарахи царех пайда эцарахи, колхозхошта культурни гIулакхаш дарах, дуккха кхыдараш.

Колхозни производства керттерча участкашка вIашагIъехкай депутатски группаш. Беркате къахьегаш хьабоагIа депутаташ Къахьегаме Цеча байракха ордена кавалер тхьамка леладер Идрисова Дакка, РСФСР заслуженни зоотехник Агамерзаев Муса, хьайбаш леладераштa юкъе хьалхле лелаеш вола скотник Тумахаджиев Дада, Къахьегама сийлен III степена орден лелаеш вола жа Iу Вахидов Мохьмад, водитель Салтаханов Iадлан, вокхагIвола лесничий Хайдаев Вара, кхыбараш.

Коммунисташа, депутаташа, дуккхагIболча къахьегамхоша боахама эггара лоархIамеча участкашка хьинаре, кхычарна хьокхам луш къахьегар бахьан долаш шийна хьалхашка латтача декхарех лоархIаю колхоз. ИттлагIча пятилетке паччахьалкхенга лехкад 4520 центнер дулх, 5280 центнер шура, 272 центнер тха, 2520 центнер тхьамка. Иштта дикка тIехкхоачашдаьд цхьайтталагIча пятилетка хьалхарча шерара социалистически декхараш а. Из бахьан долаш колхоза еннай РСФСР Министрий Советеи ВЦСПС-еи карара кара тела ЦIе байракх.

Колхозаца, юртаца цхьана дегIаух нах шоаш а. Юрта вахача виъ эзар сага юкъера халкъа депутат яха сий дола цIи лелаеш ва 30. Царех хIаравар балха шийй къаьсттача участкана тIачIоагIваьи хаьдда дола декхар кхоачашдеши ва. Цу хьакъехьа шоашта карагIдаьнначох лаьца харжархошта хьалхашка ханханнахьа отчеташ еш хул уж.

Вахаро дIадех хIара юрта сага цIагIа, балха тIа, коакарга эшаш дола хIамаш, гIулакхаш из шийй юртара ара ца воалаш Iалашде йиш йолаш хулга. ТIаккха цох тийша ма йий цун къахьегама овсарле, безам, из сапаргIата хилар. ХIанз юрта Совето тIахьожам лоаттабеча доазон тIа колхоза правлене центральни усадьба йоацаш лесничество, быта цIа, культура ЦIа, библиотека, музей, участкови больница, аптека, узели бувзама отделении, бархI тайп-тайпара тика, «Басс» яха кафе, ветлечебница, сберкасса, городерча ТЭЦ-2, химикий салоIа цIеноош, баня я. Из деррига уллув долаш хилча лоадама доацача гIулакха райцентре, городе каст-каста ухаргбий нах!? Ухаргбац!

Боахама экономика дегIаярца дувзаденна дешаш санна юрта культура айяра, бахача наха торговле, культура, быта, бувзама учрежденеша лоаттаду гIулакхаши школа, берий учреждений болхи тоабара гIулакхаш а къестаду исполкомо. Цу даькъе оаха пайда ийбеча формаехи методаехи дувцаш эггара хьалха белгалъяха еза специалисташа — депутаташа исполкома тела отчеташ.

Юкъерча школана керте латт юрта Совета депутат З. А. Абдусаламов. Цига болх беш ва 59 хьехархо, шоашта юкъе 43 лакхера дешара заведенеш чакхъяьхараш а болаш. ХIаьта уж берригаш тха юрта баьи хьалкхийнеи ба. Бераштa дешари хьехами балара гIулакх тIатIа тоалуш доагIа. БархIлагIа классаш яьхараш дIахо дешаш хулга Iалашдаьд. Е, вешта аьлча, берригаш юкъера дешар дийша хулга дIадехаш дола Закон кхоачашду.

Тха юртара школа яьккха баьнна кагий нах дIахо дешаш ба мехка цхьайолча вузашкеи техникумашкеи. Юкъера образовани хилара тешал ду аттестат хьаэцарца цхьана царех хIаранена трактор лелаяра бокъо луш дола удостоверени а лу.

Школера боаллаше а колхозе механизаторалла балха эттав 28 зIамига саги йоIи, хьайбай фермашка — 21, тхьамка леладеча — 47.

Участкови больница керттера лор волаш ва депутат Атабаев Хожахьмад. Укхаза болх беш бола лораш, кхыбола медицински болхлой тха юртара баьнна ба.

Юрта юкъе эггара хозагIчеи айенначеи моттиге латт культура ЦIа. Укхаза болх беш 7 тайп-тайпара кружок я, шин шера йола хIамаш тегеи барзкъаш дахеи кхалнахи мехкарийи Iомалуш йола курсаш. Цига из балха говзал караерзаеш ва 72 саг. Клуба болх безаме, лостам болаш вIаштIехьбаккхара, нах чубахка безам хургболча тайпара цун чухье а арахье а цIена лоаттаяра чIоагIа йоакхо еш ва хьалха школе истори хьехаш хинна Шахидов Абуязит Шахидович. Лакхера дешара заведени чакхъяккхарал совгIа вахара йоккха опыт, организаторски хьинар дола саг ва ДК директор.

Культура ЦIагIа я юрта библиотека а. Цун кулгалдеш я юрта Совета депутат Агамерзаева Тамара. Цо укхаза къахьега 23 шу даьннад. ХIанз библиотеке 10 эзар книжка да, уж дешараш 1500 саг ва.

Хоза лостам болча цIеношка я тха доазон тIа йола ерригa тикаш. Розничи товарооборота планаш кхоачашъю цар, ийдархоша дIадехараш дикагIа кхоачашду. Юртахой раьза ба кхачан продукташ йохкача тика заведующцена Муслимова Аьсет Абубакаровнайна. Соахка план 112 процент кхоачашъяьй цар тика.

Юрта Совета, колхоза правленена, юрта ерригача общественноста, бахача наьха хьинар вIашагIтоха карагIдалар бахьан долаш хьалха тхоай низаца дулургдий-хьогI аьнна хийтта дуккха инакъала гIулакхаш чакхдаха аьттув баьннаб тха. Къаьстта чIоагIа терко еш леладу юрт тоаль хозъяра дешаш. Алхха дIадахача 1981 шера 6 километр дIоахала водопровод йиллай, хIаьта 1,5 километр къаьнаяр тоаьй. Къаьна клуб хиннача здане реконструкци я яь цу чу краеведчески музей дIайихьай. Баши хьалъяьй, кхоъ тIий даьд, жагIа буллаш улицаш тоаьй.





Юртарча дерригача цIеношка электрически серда йоаг, радио, телевизораш йоацаш фусам яц. Дуккхачарна телефонаш оттаьй. Бахача наха шоаш хьалдаьд керда 35 цIа.

Актива, депутатий хьинарца шийй декхарех дика лоархIаю юрта Совет а. Бахача нахагара соахка хьайцай совлеи йола продукташ дулх план 270 центнер йолча 396 центнер, шура 120 центнер йолча 128 центнер, тха 20 центнерана меттел 48 центнер, фуаш 23 эзарнена меттел 25 эзар. Бахача наьха гIона дола боахамаш дегIадоаладара бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета соцам, КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленума, СССР, РСФСР Лакхехьарча Советий сессей решенеш кхоачаш а еш, юрта Совето колхоза правленеи торонаш лехай бахача наьха доахан доажадара керда моттигаш хьакъоастаяра, царна доалъар Iалашде гIо ду.

Гуш да чакхдаьха тIулакхаш, баь болх кIезига боацилга, байъда, де лерхIараш кхы а дуккагIа да. ДIахорча хана оаха тхоай низаш рузкъей тIадерзадергда юрта Совета исполкома, быта ЦIен, аптека керда здане хьалъяра, юрта юкъмоттигера наькъаш асфальт билла тоадара, улицашка электросветильникаш оттаяра, водопровод шеръяра, хIаьта керттердар юртахой КПСС XXVI съезда решенеш кхоачашъяра, шоай колхоз чIоагIъяра, юрт кхы а тоаль хозъяра хьинар айдара. Цу даькъе тхоай аьттув баргба аьнна хет сона дIахорча хана а, хIана аьлча СССР вIашагIъелла 60 шу, Нохч-ГIалгIай автономи хьаь 60 шу, нохчийи гIалгIайи шоай доIамагIа Россена юкъебаха 200 шу дизара баха ма боагIара накъабахара кийчо еш хиларца къахьегаме кхы а доккхагIа дола мулаш даха дага ба са юртахой.

З. АБДУЛАЕВ,
Веденски района Махкетински юртсовета председатель.

И. Плиева сурташ тIа: (лакхера лохехь) 1. Колхоза правлени. Цун уллув доаллача хьокхамий уна тIа хьежаш латт партхома секретарь Щ. Шамуева ДК директор А. Шахидови. 2. Клуб. 3. Юкъера школа.

Къоначa депутатех дола дувцараш

КОЛЛЕКТИВО ХЬАЛХКХЕЯЬЙ ИЗ

Ачхой-Мартановски № 2 йолча юкъера школа йистеяьккхачул тIехьагIа, 1974 шера, производственни текстильно-галантерейни объединене балха ера Чапханова Хьалима Мамудиевна.

Хала хургдар юртара городерча йоккхача промышленни предприяте болх бевача къоначa йоIа уллув балхах кхеташ, вахар довзаш бола нах нийсбенна бецаре. Тахан а тIехьа баркал оалаш, гаргарча нахах санна безаме дувц цо хьалхарча деношка шийна новкъостал деш хиначарех.

— Школе хиннача хьехархоша санна новкъостал дир сона механикалла болх беш хиннача Надтова Василий Тимофеевича, цеха вокхагIволча мастера Награманлиц Бургеи Михайловича, дагадувц хIанз Хьалимас.

Хьалимас бола беш хинначa № 4 йолча трикотажни филиале хьайора маIьча наьха спортивни костюмаш, берий гамаш, жакеташ, майкаш, кхыдар. Балха ена дукха ха яьалехьа дика маха закхха Iомаелар из. Къоначa швея-мотористкас еракеца продукци ала хIама доацаш дина яр.

Хь. М. Чапханова объединене балха ена дукха ха ялаьелча филиала комсоргалла ерж. Дукха къахьийгар цо комсомольски организаце болх вIаштIехьбоаккхаш. Аьта гIулакх дацар из. Филиале болх беча 100 совгIа сагах дукхагIбараш юртахошкара — Ермоловскера, Самашкара, Закан-Юртара кхачачхьара городе балха хьоугаш бар. Царех цхьабараш шоай бахача моттигашке комсомольски учете латтар. Уж берригаш а вIашагI а теха хьалхашка латта декхараш кхоачашде могаргдолаш комсомольски организаци хьалхайра хьинар долча комсомолкийна.

Коллективо сий а даь, 1977 шера Хьалима Мамудиевна халкъа депутатий Грозненски горсовета депутаталла хержар. Укхаза ше йоагIаш хержалга хьахьокха вIаштIехьдаьлар цун. Бытовой гIулакхашта йолча массазарча комиссе член яр из. Къаьстта дукха болх бир къоначa депутато СССР керда Конституце проект ювцача хана. № 58 йолча харжамий округе бахача къахьегамхоша вIашагIкхийттача хана дувцар вай мехкa Керттерча Закона чулоацамах, теркам тIабахийта белгалйоахар балха, къахьегама коллектива лоархIамах йола положенеш.

Хь. М. Чапханова шоллагIа горсовета депутаталла хорж 1980 шера № 263 йолча округе гIолла. ХIанз а я из хьалха санна бытовой гIулакхашта йолча массазарча комиссе член.

Харжархоша депутата денна наказаш да «Октябрьски» майда тоаь йоаккхилга, укхазара «Военни городоке» кхачалца урагIйодача Ленина цIерагIча улица тIара освещени тоаелга, къорметтааь болчарна лаьрхIа йола клуб хьалъяр сихделга.

Мишта кхоачашду къоначa накъасто шийй депутатски декхараш? Цу хаттара жоп а луш горсовета исполкома бехктокхамеча болхлоша аьлар:

— Хьалима Мамудиевна дуккхача тха депутаташта юкъе дуьнагIчарех вaI я. ТIадилла гIулакх шийй хинначехьа, тешаме чакхдоакх цо.

Дика тешал да из. ХIаьта цо кхоачашдеча депутатски а производственни а дешашка хьежача из хоастае могаргбола хьа а хьона. Дукхагза хиннай из Нохч-ГIалгIай гIишлой управлене кулгалхой болча. Дийцад къахьегахой наказаш кхоачашделга а. ХIанз гIишлой управлении ираита тIадилла гIулакх кхоачашде йолаелай.



Дукха да депутата хьажарах, цун йолхалорча безама хийна Хьалима каст-каста хул ше депутаталла хержача округе. Укхаза бахача наьха хьашташ, дагалаттар довз. Ше йолча веначоа новкъостал де хьож, хIаьта де торо йоацар дергда, аьнна тIехьа гIа ше цIий яла езаргйола гIулакх а дац.

Дукха шийслу депутат юкъеяха езаш, къоастадинза дергдоацаш дола гIулакхаш. Масала, № 23 йолча берий беша заведующе дех бераш чудолча помещене Iодахка палазаш эца вIаштIехьдовкхилга. Цу тайпара дола дешаш дукха шийслу цун. Депутато ладувгI харжархоша дувцачунга, доаш къоастадара де дезар ду.

Горсовета бытовой комиссе член йола Хьалима каст-каста хул наха бытовой гIулакхаш деча предприятешка. Комиссе членашца цхьана из хьож бытовой гIулакх деча предприятеша план кхоачашйой, йолча торонех бизза пайда эций, керда оборудовани, техника юкъейоалайой. Къаьстта хьож малагIа тайпа гIулакхаш ду, гIулакх дара культура мишта я.

Депутато беш бола болх къаьстта бIаргагу цун дешнага хьежача фотоательеи, сахьаташ тоаду мастерски, ателье мод, кога гIирса ремонт ю мастерскеи, быта ЦIа, бытовой гIулакхаш деш йола кхыйола предприятеш. Депутат дIа мел вхаьчача принципиально дувц къахьегамхошта гIулакх дегта тоадарах.

Хь. М. Чапханова дуккха ба а хинай территориальни депутатски группай болх тохкача комиссешта юкъе. Октябрьски района № 4, № 5 йолча территориальни депутатски группаша беча балхага хьежача хана цар тахкар укх тайпара дешаш: балха плана тIа белгалдаьккхар кхоачашдой, группа къастадьраш малагIа дешаш да, къахьегама коллективашцара, уличнаи, квартальни, домовой комитеташцара, участкови уполномоченцаца, халкъа дружинашцара а новкъостий судашцара а цар бувзам мишта, дуккхача а кхыча дешашка.

Даьча хьажараша хьахекхар горсовета а райсовета а соцамаш, харжархой наказаш, къахьегамхой хьашташ кхоачашдара цу шин группо дукха болх белга. Цунца цхьана цар балха тIа дола кхоачамбоацараш а гучадалар. Масала, территориальни группай членаша бытовой гIулакхаш деча предприятешка — тикашка, мастерскешка, кхычахьа хьажараш дарах бола пайда хайра гуш бацар. Хьажараш деча хана гучадаьха кхоачамбоацараш дIададара группаша тIахьожам ца лоаттабеш моттигаш яр.

Депутатски группай балха тIа дола уж а кхыдола а кхоачамбоацараш гуча а даьха, уж дIададара новкъостал дир Хьалима юкъе хиннача комиссе.

М. Б. ЦИЦКИЕВ.
СУРТА ТIА: Х. М. Чапханова.

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссешка

ЛОАРХIАМЕ ДЕШАШ ДИЙЦАР

Укх деношка Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета юрта боахама йолча массазарча комиссе заседани хилар. Цига дийцар «Урус-Мартановски района халкъа депутатий Советаша бахача наьха подсобни боахамашка КПСС XXVI съезда решенешка хьежжа юртбоахама продукци алсамъяккхарах» дола дош. Цу хьакъехьа отчет йир халкъа депутатий Урус-Мартановски райсовета исполкома председатела заместитела М. Д. Айдамирова. Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета депутаташа белгалдаьхар исполкомо а юртий Советаша а кхоачашде деза декхараш. Цу балха юкъе нийслу кхоачамбоацараш. Исполкома тIа даллар бахача наха юкъе цу хьакъехьа боагIаш бола кхетама болх белга.

* * *

Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета промышленноста, транспорта, бувзама йолча массазарча комиссе дийцар «Трамвайно-троллейбусни управлене балхах» дола дош. Цу хьакъехьа отчет йир управлене начальника А. Э. Ватанова. Укх тIеххьарча хана городской электротранспорта болх белгала тоабаь хилар белгалдаьккхар комиссе. Масала, вIашагIъенай бахача нахагара уха шолоаш. Комиссе заседане къамаьлаш даьча НГIАССР ГАИ начальника М. Ш. Хадиева, республика жилищни коммунальни боахама министра А. Б. Зязина дийцар управлене балха юкъе нийслуча цIенхаштача кхоачамбоацарех, цун болх тоабара ду дезарех. Трамвайно-троллейбусни управленена чIалазхар пассажирашта гIулакх делга тоаделга, балха культура лакхъелга.

* * *

ГIишлошъяра а гIишлой материалий а массазарча комиссе заседане даьккъа лаьцар къахьегама йолча Госкомитета председатела С. М. Магомадова, республика Госплана председатела заместитела Е. Н. Панковас, КПСС обкома гIишлошъяра отдела заведующе Ю. Х. Горонна, хьахча бехктокхамеча болхлоша. Цига дийцар «КПСС XXVI съезда решенешка хьежжа «Чечингазстрой» треста къахьегама дисциплина чIоагIъяреи къахьегама ресурсех пайда эцилга тоадареи хьакъехьара» дош. Цох отчет йир треста управляюще Х. Н. Эжаева. Къамаьлаш даьраша белгалдаьхар, социалистически къье треста коллективо дика толамаш доахаш хилар, жилищно-бытовой дешаш хьалхадуча порядок оттаяра хилар, къахьегамхой заявленеши жалобаши къоастаяра тешаме хилар.

Цунца цхьана дийцар цхьадола кхоачамбоацарех а. Масала, цIенхаштта тоаде деза ха хьажамчал декадеш, дикагIа пайда эца беза моральни материальни стимулех, накъа беза кадрий отдела ларгIаш, новкъостий суда болх.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совете

ЮБИЛЕЙНА ХЕТАЮ

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совета Президиумо тӀайийцаб Нохч-ГӀалгӀай АССР автономе 60 шуо Нохч-ГӀалгӀайче ший лоӀамагӀа Россена юкъе яха 200 шуо дизара хетаяь халкъа боахама карагӀдаьннарий республикански выставка город Грозне вӀашагӀйолларах бола соцам. Цу тӀа бегталду уж событеш Нохч-ГӀалгӀайчени Россиий къахьегамхой хьаштаии церна дагалаьттари кхочвашдаь а вай халкъий экономически, социальни, культурни вахаре Ӏалаьмате боккха прогрессии лоархӀам болаш а хиннига.

Нохч-ГӀалгӀайче, ший автономи йолча 60 шера бӀаьшерашна тӀехьайнса а къе а хилар аша а даь, социалистически обществага кхаьчар, цох хиннай дукха доакъаш дола промышленность, дегӀабена юрта боахам, лакха социалистически культура йола хоалуш йоагӀа республика.

Кавказа кхьдола халкъаш а санна, нохчийи гӀалгӀайи Россена юкъебахаро лоамарой доазол дехьарча низагӀа мохк дӀалувцараша лоалла оттабара кхерама кӀалхара баьхар, даим цхьана хургболаш вӀашагӀтехар эрсий халкъаца. Из бахьан долаш кердача тайпара дӀахо дегӀаахара никъ хьабийллар.

Гаргакхоачаш дола белгалдара денош — республика хьахинна 60 шуи Нохч-ГӀалгӀайче ший лоӀамагӀа Россена юкъеяха 200 шуи дизар вай халкъий вахаре боккха лоархӀам болаш долга чоте а ийца республика халкъа боахама карагӀдаьннар, из экономически социальни дегӀаяр дӀадоваийтилга, карагӀдаьннараш дӀахьокхилга боккхача лоархӀаме а хеташ НГӀАССР Министрий Совета Президиумо соцам тӀайийцаб 1982 шера сентябре — октябре г. Грозне «Динамо» яхача стадионе халкъа боахама карагӀдаьннарий республикански выставка вӀашагӀйолла а чакхъяккха а аьнна.

Соцам тӀа белгалбаьхаб выставке дакъа лоацаргдараш, чӀоагӀъяьй выставочни комитет.

Министерстваи, ведомстваи, предприятеи, организацеи спортивни обществаи, гӀишлош еча, ремонтно-гӀишлоний, республика кхьча организацей кулгалхошта тӀадиллад экспонаташ кийчъелгеи выставка экспозицеш вӀашагӀехьйоахилгеи лакхарча техническо-художественни боарам тӀа хулга Ӏалашдар.

«Чечингруснабсбыт» объединени, НГӀАССР Госснаб, кхьйола снабженческо-сбытовой базаши организацеш дехкарийла яьй халкъа боахама карагӀдаьннарий выставка цун архитектурно-художественни совето оттадаьча тайпара эшача материалашцеи изделешцеи сихха Ӏалашъе.

«Чечингражданпроект», «Грозгипронефтехим», «СевКавНИПИнефть», «ГрозНИИ», «Грозгипросельхозстрой», академика Миллионщикова цӀерагӀа Грознески мехкдаьтта институтий, кхьча тохкамеи проектни организацей кулгалхой дехкарийла ба выставка комплекса экстерьераши интерьераши оттаяра выставочни комитета могга гӀо де.

Ӏа 624 моттиг йола школа, Пониха-АтагӀе — АТС, Чаьчана-юрта лорий участка хьатӀадаь цӀенош. Первомайская яхача станице газопроводи хинпаропи боапи, Ӏалхан-ГӀала яхача юрта, Ильинская яхача станице урамашка сердал йиллай, Первомайская яхача станице наькъашка шагӀа биллаб. Шолжа хин бердаш чӀоагӀдаьл, дукха кхьдола балхаш даьд.

Цул совгӀа, Ӏалхан-ГӀале хьаллеш латт школа, «Грозненский молочный» совхозе наха чубаха цӀенош. Комсомольское, Чаьчан-Юрт яхача юрташка газ чуйиллаш я.

Министрий Совета Президиумо цуна цхьаи белгалдаьхар кхоачамбоацараш. Халкъа депутатий районни юртийи Советий исполкомаша хӀанз а мела лелабу шоай юрташкарча предприятейи учрежденейи болх харжархой наказаш кхоачашдара вӀашагӀтохар, моттигерча ресурсашхи торонехи харжархой наказаш кхоачашдеча пайда эцилга. Цу деша хьакъехьара массаарча комиссей болх айбаьбац.

ХАРЖАРХОЙ НАКАЗЕГӀА

Халкъа депутатий моттигерча Советашка хоржамаш даьчул тӀехьагӀа Грознески района а юртий Советий а исполнительни комитеташа кхоачашдара тӀайийцад харжархой 320 наказ. Царех дукхагӀа дераш колхозий, совхозий, транспорта, жилищно-коммунальни боахама, торговле, наха бытовой гӀуллакхаш деча предприятей, культура, унахцӀено лораяра, просвещене учреждений балха хьаькъехьа ла. Харжархой наказаш кхоачашделга миштта лел, цу хьакъехьа райисполкомо тӀахьожам миштта лоаттабу дийцар Министрий Совета Президиума заседане. Белгалдир деррига наказ кхоачашдара де дезар мацa, хьан кхоачашдергда къоастадаьлга, тӀахьожам лоаттабелга.

Районни юртийи халкъа депутатий Совсташа шоай сессешка, исполкомий заседанешка дукхаза дийцад наказаш кхоачаш миштта ду, ладийгӀад боахамий предприятей, организацей кулгалхоша цу хьанъехьа еча отчеташка, Советий депутаташа деча хоамашка.

ХӀанз кхоачашдаь даьннад районни Совета депутаташта денна 53 накази юртий Совета депутаташта денна 161 накази, хӀаьта кхоачашдеш латт 50 совгӀа наказ.

Харжархой наказегӀа хьалдаьд Алхан-Кале культура ЦӀа, Октябрьское яхача юрта 624 моттиг йола школа...

Харжархой наказаш кхоачашдара боаггӀаш бола тӀахьожам ца лоаттабеш я цхьайолча Советий исполкомаш. Масала, Пролетарски юрта Совета харжархой наказаш тӀайийцачул тӀехьагӀа мероприятеш оттайир, бакъда, депутаташка а уж кхоачашъе еараш а решени дӀалхьий тайдар, хӀаьта наказаш кхоачашдара тӀехьа цхьаккха а тӀахьожам оттабанзар. Из бахьан долаш тӀайийцача 8 наказах цхьаккха а кхоачашдаьлац.

Райисполкомо тӀахьожам мела лоаттабу юртий Советий исполкомашка, района боахамашкеи предприятешкеи харжархой наказаш кхоачаш миштта ду хьожаш. Цхьайолча Советий исполкомаша вӀалла а дийцадац харжархой наказаш кхоачаш миштта ду сессешка а исполкомий заседанешка а. Района дукхагӀча боахамашна харжархой наказаш кхоачашдара приказаш а дехтац е мероприятеш а уттаи.

Райисполкомо Ӏома а ли, дӀа а йоаржали харжархой наказаш кхоачашдара дикагӀйола опыт.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совета Президиумо халкъа депутатий Грознески районни Совета исполком дехкарийла йир белгалдаь кхоачамбоацараш дӀадаха, уж дӀадахара де дезараш белгалдир.

ХЬИНАР ДОЛА ЭЛЕКТРОСВАРЩИК

«Братский» яхача совхоза электросварщик Сулейманов Берса коллективе сий деш ва. Дукха къахьег Берса тракторий, комбайний, автомашиний оатхалаш ханнахьа тоаяра. Ншта комбайна па ла тӀа лоаладаьча металлах чкъор диллачул тӀехьагӀа дикка хьож из цунга, шаьра е ниица боацаш моттиг йийте, аьле. Нагахьа санна из гӀулакх сварщина во дойя дукха къахьега дезаргда токара из эшшача тайпара нийсбара. Массе а оагӀорахьара валага хьежача ший балха раьза хилар Берса.

— ДӀаяца, — аьнна, дӀаелар уллув латтача токарга ше кийтьаь питхал.

— Берса, ихьа дехар дар са хьога. Са машина тӀара крестовина ийгтай. Рейсе ваха аравала йиш йоацаш висав со, хьа новкъостал эшаш да кх гӀудакх.

Шофера хьадувца гӀулакх атта доацачарех дар. Машина кӀал а ваьнна е езаш яр сварка, хӀаьта хӀаранена довш ма дий из болх мел чоалхане ба. Цулухьа из беш вар хила веза тӀехдика говзал йолаш.

Цу саннача балхах кьехка Ӏемавац итт шера совгӀа хана сварщика болх беш вола Берса.

Крестовинага хьежача Берса гучадаьлар кхы а кӀезигга ца болх баь баларе из наггурхилар. хӀаьта из дар машина аьвари хилара дола бахьан.

Юха а кхувсадала долалу сийташ. ХӀаьт машина кӀал ла уж Атта гӀулакх дац лохера хьала сварка яр. Шин балха дика говзанча хила веза из болх беш вар. Лоаладаьча металла тӀадачаш Ӏоух, хӀаьта электрод дӀагӀаӀеттача кӀоаталгаш дуc. Бакъда, Берса-м из дика ховш ва. КӀезига дац цо миштта атта йоацача моттигашка даь сварка балхаш. Сварочни аппарата тӀа эшшача боарамах ток дӀа а нийсъяь электрод дукха а ца лоаттадеш лоаладаьча металлаца ов сихха совду цо. Массехк минут мара эшанзар говзанча крестовина тоаяра. Цунна дег тӀара баркал а аьнна, шин машина тӀа а хайна, рейсе ваха аравьлар шофер.

— Тха совхол йиллача ханна деча ункхаза къахьегаш ва Сулейманов Берса, — яхаш дувц совхоза парткома секретара Бачбатиев Султана, — вокха говзанча ва из. Мел чоалхане хиларах моллагӀа сварочни болх цӀенеи дикеи бе хов цунна.

Х. ЭЛИХАНОВ.

Волгоградски алюминиеви заводе производства размашаш лахара, Ӏилма техническе прогресс сихъяра, балха эффективности дикалдаьккхара йоккха опыт Ӏалаьй.

Цертиерш производствашта хинъа эттара лакхагӀа хьахьсама оссарло я электролизни цеха коллектива. Араера мел дола алюмини [illegible] дикала [illegible] материалех. Коммунистически инициативагӀа болаш [illegible] дукхаш керда гӀуллакхаш йийла ац [illegible] [illegible] берех. [illegible]

Сурта тӀа: [illegible] алюмини [illegible]

[illegible] сурт ТАСС фотохроника



ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА



ФРГ. ДукхагӀа хулаш дотгӀа Германски коммунистически парте мугӀараш. Малхбузенгермански болхлой массеза парте ше сааллийтай деррагӀа а хаьдда я къахьегаш болча наькха овлангара хьашташ лорадеш, машараи гераш дӀадахараи тӀехьа толамо къовсам лоаттабеш хилар бахьан долаш. Дукха да йоацаш хиннача ГКП правлене пленумо тӀайийцад «ЦӀаккха а немций лаьттара хьалхъовбе йиш яц тӀом!» яха документ.

СУРТА ТӀА: Ботропе (Рурски область) парте активисташа традиционни вӀашагӀкхийттача хана ГКП председатель Г. Мис Германски компарте кердача членашта партийни билеташ дӀалуш ва.

А. ГРИГОРЬЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

ДУНЕ ЦХЬАН КӀИРАГӀА

ЧӀОАГӀАЧА МАШАРЕН ЦХЬАНА ГӀУЛАКХАШ ЛЕЛАДАРЕН НАЬКЪАГӀА

Дунен кепайоазоно, радиос, телевидене, цӀи хеза болча политически общественни делтелаша шерра ювцаш я профсоюзий XVII съезде къамаьл деш новкъосто Л. И. Брежнева оттаьь дунен халкъашта юкъера машари кхерамзлеи чӀоагӀъяра йола хаьдда а гьнара дар чулоацаш а йола керда предложенеш. Л. И. Брежнев, белгалдоаь дукхача комментатораша, машара тӀехьабаракша юкъе Ӏалаьмате чӀоагӀа сий деш ва, цун инициативаш корта болаш, хаьдда, наӀ шоллагӀчуна нийслуш хиларца белгалл я. Белгалдоах ишта, Л. И. Брежнева къамаьло цӀаьхха а хьахьекхар чӀоагӀача машарген ерригача пачхьалкхенашта юкъе, цар общественни политически система моллагӀча тайпара ала а, машаре вӀаши цхьана гӀулакхаш леладарен никъ чӀоагӀа а лоргагӀа ца боалийташ а дӀабахьа Советски Союз лерхӀаш я, яхаш.

Советски пачхьалкхен политика нийсеи леладер цаӀ шоллагӀчуна тарлуш хилари къаьстта чӀоагӀа лоархӀам болаш да хӀанз, дунен халкъашта юкъера гӀулакхаш къоастадара чӀоагӀа бехктокхаме хьал эттача хана. Цхьан оагӀорахьара — из ба машар чӀоагӀбарен ерригача пачхьалкхенашта юкъе машаре цхьана леладу гӀулакхаш дегӀадоаладарен никъ. Цу наькъа тӀехьа я, ерригача машар безаш йолча пачхьалкхенаша хьал а лоацаш, Советски Союзи кхьдола социалистически мехкаши. Вокх оагӀорахьара — из ба «шийла тӀоми» бокъонца болча тӀема доазонашкара кхерамие балансированни хьашт дараш аламле тӀаерлае гӀерта никъ.

Дунен общественносто чӀоагӀа лоархӀам беш леладу Европе ядерни гера кӀезигдара хьакъехьара проблема къоастадара гӀулакх. ХӀанзарча эташ, шеко йоацаш, дегӀабоагӀаш латта дунен регионо ядерни тӀема кхерам дӀабаккхара керттера дарех доаш да из. ХӀаьта цу деша хьакъехьа Советски Союзо дӀахайкаьхь хаьддан гьнара дар а чулоацаш йола предложенеш — Европе йолаш йолаш Европана лаьрхӀа йолаш ядерни арсеналаш шиннена а оагӀоно кхоалагӀа кӀезигъяра, континентера гьнара кхетар юкъерча боарамо долаш тактически ядерни средстваш цӀенъяь дӀаяхара кхачадалш йраш.

Малхбузенгевропейски общественносто могаш ю СССР Европейски даькъа тӀа гьнара кхетар юкъерча боарамо долаш ядерни гераш дӀадоаргаша мораторий оттаяра хьалхехьара советски кулгалхой решени. Цу тайпара дола хьахаа дӀадоаргадаь гераш, йоаш дукхаллеи дийнеи [illegible] Советски Союзо пайда [illegible] дутарраш СС-4, СС-5 санна [illegible] ракеташ [illegible] СС-20 [illegible] [illegible].

Из решени Малхбузен Европе [illegible] ядерни тӀом [illegible] [illegible] юкъера [illegible] Советски Союз [illegible] [illegible] Нагахьа санна дунен [illegible] кердача тайпара йо ца [illegible] ший инициативагӀа гьнара кхетар юкъерча боараме дола [illegible] ракеташ хаьддача боарамагӀа кӀезигъя лархӀар а. Къамеррица Советски Союзаца...

вӀалла доттагӀал леладеш доацача «Дейли телеграф» яхача консервативни английски газето а ядаьд «Л. И. Брежнева оттаьча предложенеша машара тӀехьарча дукхача европейски болаташта хьалхашна Советски Союза сий геттара бокхача боараме айдергда», аьнна.

Керда советски машара инициативаш чӀоагӀа мога а еш, хьал а лоацаш, дунен общественносто хьадех Малхбузено, эггара хьалхарча аргӀагӀа США-с, дика уйла йолаш деча конструктивни гӀулакхашца царна жоп далар, стратегически гераашта доазув оттадара хьакъехьа дӀаюха къамаьлаш деча цар искусственни духьаленаш ца уттаяр. ЦӀи хеза волча американски политически делтела сенатора Э. Кеннеде, масала, аьнад: «Геразшца кхы а шерагӀа тӀахьожам оттобара наькъагӀа прогресс хилийтара йола торо санна а лоархӀаш пайда эца беза вай мораторе хьакъехьарча решенех. ВӀашагӀкхийттача Штаташа лесса йита йиш йолаш яц советски предложенеш, ядерни тӀема доазонна дӀагаьлдоалара кхы а доккхагӀа гӀулакхаш де гӀерташ хила деза».

Советски предложенеш рейгановски администраце тесса ца йитар лоаш ва пов-заш вола американски обозреватель Дж. Рестон а. «Из дош, — белгалдаьккхад цо, — дага доахарах замечани а яь хьа тӀа ца энаш дита йиш йоацаш цӀенхаштта хӀама да», аьнна. Бакъда, ишта цӀенхаштта хиларц цунна бехктокхаме хилари да тахан Вашингтона доал деш керте латтараша ца тоъар.

ТӀаккха миштта ихетаде довтгӀа США президента Рейгана цу сахьате, советски предложенеш Ӏома а ца еш. Советски Союзо цхьан оагӀон гаьхьара мораторий яр «кхоачам боацаш гаьна дӀачукхачара» аьлсаие йола акци санна лоарлӀаш хилар.

Дика уйла хилара наькъа ца Советски Союза хаьдда йолча конструктивни предложенешта жоп дала белам боацаш ше хилар къайла даьха гӀерт рейгановски администраци СССР гахьа США-руз «вӀхала» дукхагӀа соцле я» яхаш хьадегалуцача доацараша. ЧӀоагӀа юхадийцеш дувцаш да «Советски Союзо революцени низагӀа дӀаухийт «экспортагӀа» яхк доалараш а. Царех пайда аца гӀерт Вашингтон Центральни Америкеи Латтан шера кхьча районашкеи ше леладо интервенционистски политика нийса лархӀийтара.

Кхьигга гуш да 35 шу хьалха — 1947 шера 12 марта — Трумэна хьахайинаь хинна йоазаш йола доктрина юхадийцаш гӀертина. Цу хана а санна хӀанз цӀа хӀама гӀерт ядерни гераца хан кьаша юкъе шахтаы йолаж гӀерт дунен [illegible] революцени хувцамаш [illegible] [illegible] «Американски [illegible]» [illegible] дуне хувцара йола [illegible] долаш а [illegible] США [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Керда советски машара инициативаш деррига [illegible] [illegible] [illegible] кхуврчаш [illegible] [illegible] дӀахьарам [illegible] деррагӀа беш бола болх — из ба кхоанента бода бокъонца бола никъ.

ЦӀИ ЙОАЕ КХОХКАМА КХУВРЧАШКАРА

Дунен халкъашта юкъерча кхохкама а конфликтай а кхувлчашта юкъе тӀехьтӀехьагӀа хьалхарча моттиге отташ дарех да Карибски бассейнерен Центральни Америкерен хьал. Из бокъонца михьара доалаш латт. Цу регионерча хьалоца дувзадецна хӀанз Вашингтоне дувцаш а деш а мел долчо тешал ду: Рейгана администраце лаьрхӀар интервенци ёга хилара, хӀаьта хьинаре из кийчъеш а латт. Ма дерра аьлча, интервенци хӀанз дӀайолаенна. Из — Кубаи Никарагуаи йистошка провокационни «бойрахь эгаяр» а да. Из — американски кепайоазоно гучаяьа цун хьакъехьа ядеш йола ЦРУ новкъосталца вӀашагӀехьъяьха антиникарагуански террористически акцеш а я. Из — президента Рейганеи, пачхьалкхен секретара Хейген из вӀалла хургдац ала, ца тугаш дола американски бӀу чубахийтара чуйнна еш йола кийчо а я.

КӀайча цӀено йийца а кийца могаьй Кубанеи Никарагуанеи духьаларча. Сальвадора юкъегӀертилга чӀоагӀдара йолча подрывной операцей планаш. «Нью-Йорк таймс» хоам беш ма хиллара, Рейгана чӀоагӀъяьча планагӀа лаьрхӀад Кубанеи Никарагуанеи духьала диверсионни акцеш чакхъяхара йола лаьрххӀа тӀема формированеш вӀашагӀйохка. Уж формированеш гераашца кийчъяра алкха хьалхарча этапе а хьожаду итт миллион доллар. ТӀема акцеш ярга хьежжа, цу даькъе диверсийи саботажеи акциш а йолаш, цу интервенционистски низашта тӀадул моттигерчеи американски агентурах латта шерра йоаржаь шпионско-диверсионни сеть вӀашагӀйоалилга а.

Историе чара тӀехьашкахьа кхоссае гӀерташ Вашингтоно хьахьъал доацаш леладеча гӀулакхаша дерригача дунен тӀара нах аьгӀа а бисай, шийна духьала а баьхай. Уж могадац кхьметтел США европейски союзникаша а. Из цӀаьхха а бакъдир французски президента Ф. Миттерана Вашингтоне цьча визита итогаша. Парижо юха цӀаеначул тӀехьагӀа, масала, цо аьнад Центральни Америка районерча американски конфронтаце политикана ше духьала ва, аьнна.

Цу гӀулакхаша сигем бола баьча дунен общественносто машар чӀоагӀбара хьакъехьа долаш баь тӀахьехам санна тӀайийцад Финляндо президент М. Койвисто СССР концерча хана Карибски [illegible] кхерамеча хьалах [illegible] новкъоста Л. И. Брежнева аьнар. Кепайоазон, обществени политически делтелий дукхача комментареш ца белгалдоах [illegible] [illegible] хьадда харцахьа лаьрхӀар хьалха а санна Карибски [illegible] [illegible] [illegible] ... Мехка [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] США [illegible] гӀулакхашта [illegible]. Советски Союзо [illegible] хьаьхьал доацаш машара гӀулакх [illegible] кхерамеи хӀама [illegible] районе белгалдаьннад Л. И. Брежнева [illegible] кхерамзлеяран бокъо ерх цхьан пачхьалкхе [illegible] [illegible] тӀехьарча [illegible] а ца [illegible] [illegible] бакъда [illegible] [illegible] халкъа [illegible] [illegible] [illegible].

Г. [illegible] (ТАСС).

Герз дӀадаккхар — хано дӀадехар

ФАЛЬШИВИ НОЛИ БОКЪОНЦА ЙОЛА НОЛИ

АПН тӀема гӀулакхашта волча обозревателa В. Менохова хаттарашта жоп ду тӀема политически делтелта [illegible] экспертa генерал-полковника Николай Федорович Червова.

— «Ди Вельт» яхача малхбузенгермански газето дукха ха йоацаш ядора, американски «нулевой решени» гаьна кхетар юкъерча боараме дола ядерни герз Европе ца хилийта лаьрхӀа я. Советски «поло» де лерхӀашдар малхбузенеевропейцаша дика ихетадеш доацал яхаш. Сенах латт оагӀоний «нулевой решене» хьакъехьарча предложеней маӀан?

— «Нулевой решене» американски варианта маӀан латт, из дукхазa белгалдаьтача тайпара, Европера ядерни герз кӀезигдара доаш духьала советски герз кӀезигдара чотах къоастадарах. СССР де дезар да йоах, кхычардар хӀанз ше долча боараме а дуташ, гаьна кхетара ниц юкъерча боараме бола ший ракеташ дӀаяхар, цу тӀа а СССР европейски даькъ тӀара яраш меттел, малхбоалехьарче районашкара яраш а тӀехьа (цу районашкара ракеташ Европерча ядерни герза проблемаца гӀулакх доацаш хилар массанена а ховш доладаш). ВӀашагӀкхийттача Штатий НАТО гӀолларча цун союзникий ядерни средстваш Рейгана предложенех хӀама тӀера ца доалаш йиса езаш я. Цхьаккха натовски ракета а цхьаккха самолет а хӀанз ше латтача позице тӀера дӀайоахкаш яц. Хаттар отт: мичай уккхаз «ноль», нагахьа санна НАТО доалахьарча гаьна кхетара низ юкъерча боараме болча ядерни средствай ерригa группа хувцаденна хӀама доацаш юсаш хилча? Шеко йоацаш гуш да, американски вариант лаьрхӀача из «ноль» фальшиви хилар.

(ТӀаккха НАТО оагӀораьа хургьар цхьаи азароя дукхагӀа цу тайпара ядерни герз кхухьергаш шоана дукхагӀа цу средстваш кхахьа езача дӀакхухьаргйола тӀема [illegible].)

НАТО мехкашта тӀема даькъера сола луш йола «нулевой решени» американски вариант реалистичи я тӀаьца йиш йолаш а цхьилрах советски оагӀонгахьара дукхаза дийцад США цу тайпарча предложене цхьа гӀа баккхал а гарга дигац вай бокъонца барт бар. «Герз тӀаоттарах» йола НАТО декабрьски (1979 ш.) решени а санна, из йиза дуьхьала я нийсоя цхьатаррача кхерамзлени принципа, хӀаьта равновеси НАТО гӀойле йолча тайпара чӀоагӀа толхаз лаьрхӀа а я.

— ХӀаьта нагахьа санна бокъонца йола «нулевой решени» советски оагӀоно миштта ихетаю дувцаш хилча, фуд нертахданна дезаш дар.

— Хоаш долча бесса, хаьдда йола предложенеш тел СССР Женеве, хӀаьта уж Европера вӀаши духьал латтача низий боарам лохбара тӀаераьь а цунца цхьана йихьанна а оагӀон кхерамзлен хьашта оттa зе ца деш а я. Советски предложеней чулоацам: Европерча объекташта тӀаьхьожадаьча гаьна дахара низ юкъера болча ядерни герза деррига тайпашта шинна а оагӀоно — Малхбалено а Малхбузено а — бокъонца отказ деш хиларах барт бар. Цунах хург а яр шинна а оагӀонна юкъе йолгӀаш йолеи деррига европейски халкъашта сатуйсаш йолеи бокъонца йола «нулевой решени».

Нагахьа санна переговорашка гӀоллара бола вай партнераш цу тайпара радикальни решенеш е кийча беце, советски оагӀоно предложени ю гаьна кхетара низ юкъерча боараме бола ядерни средстваш шинна а оагӀоно (СССР а НАТО а) чӀоагӀа, бӀаьш единицашта дӀадигьяр. Социалистически интернационала герз дӀадаккхара дешашта йолча Консультативни совета анкалашца вӀашагӀкхийттача хана Л. И. Брежнева аьлар: «Декхаш йолаш хӀама дар, масала, 1990 шу тӀакхочачо тӀаьхь долаш дола гаьна кхетара низ юкъерча боараме бола ядерни герза хӀара оагӀоно кхоалагӀа кхьметтел кхы а дукхагӀа кӀезигдар, из гӀулакх этапех а деш. Гаргарча шерашка оагӀоний арсеналаш кхоалагӀа дакъа дӀадоаккхаш кӀезиг а еш, тӀаккха дӀахо а доцхаш».

— Малхбузенхьа цхьайола хаттар ду. Англии Франции чулоацаш а е яц СССР Женеве яь ядерни средстваш 300 единица боараме кӀезигъярах йола предложени?

— Советски предложени уж средстваш (хӀаьта цар дукхал 263 единицага кхоач) лоархӀаш я. СССР предложеняца лараш луш хӀаьта уж сахьате Европе дӀахьиркъяь деррига долаш дола НАТО гаьна дахара [illegible] юкъерча бола гераш. [illegible] [illegible] [illegible] соглашени ца [illegible] а 300 единица боараме [illegible] [illegible] Англии Франции гераш а лоархӀаш.

— Малхбузенхьа [illegible] ше лерал, 300 единица [illegible] ракета кхоачаш гера кӀезигдар США, СССР ядерни средстваш [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] цу хьакъехьа?

— Из нийса дац. Уккхаз гуш да советски [illegible] гучахьа харцахьа йоахаш хилар. 300 единица боарамо гера кӀезигдеш лархӀа СССР ядерни средствай, США араш санна, ишта Англии Франции араш а. Лараде луш ца дола реальни хӀамаш лаьрхӀа дола шинна оагӀон доал дараш. Къоастадаь ва ча. НАТО герах дувцаш лаьрхӀа яа Европера США хьалхарча юкъаьрге латта средстваш (гаьна кхетара [illegible] юкъерча [illegible] [illegible]) самолет-кхухьарг), хӀаьта ишта доаггӀаш дола Англии гераш (119 единица) Франции [illegible] (144 единица). [illegible] [illegible] вӀашагӀехьдар [illegible] цхьатаррача кхерамзлени [illegible] [illegible] [illegible] переговораш [illegible] проблема къоасталц.

— СССР гаьна кхетара низ юкъерча боараме дола [illegible] гераш Советски Союза долаш а [illegible] [illegible] [illegible]. Советски Союзо уж тайпара уттаду доаш е СССР кхычарга ца а хьожаш Европе хьалхарча юкъайге латтача американски ядерни средстваша США союзникий ядерни гераштеи духьала латта ший гаьна кхетара низ юкъерча боараме бола ракеташ аьнаш ца йола дӀахоах е ВӀашагӀкхийттача Штаташа хӀанз НАТО йолаш йолча средстваш санна Малхбузен Европе кхы а 600 гаргa керда ракеташ оттаяр...

Цу деша тӀара дувцаш цхьа СССР гаьна кхетара низ юкъерча боараме бола ший ядерни гераш чӀоагӀагӀа [illegible] [illegible] [illegible] лаьрхӀа йола дӀахьажа а. ХӀанз Малхбузенах хилча дӀа Советски Союз цу гӀулакхаш кийча хиларах пайда эца цуна хилара цхьалар.

(АПН).

Саги Iалами

БОКЪОНАШ КХОАЧАШЪЕ

Аьхке ухаш вай республи-ке дукха нах ба Цхьабакъда, бокъонаш лоpш беррпгаш а бац. Хlаьта уж йоlза еза.

Барайтта шу даьлча мара йиш яц сага аьхке ваха. Цуьна хила деза членски взнос-саш дlаекна хилара тешал-деш дола билет. Цул совгlа хила еза топ леладе лицензи бокъо, аьхке водача метте оакхарий е оалхазараш доаде йиш хилара тешал деш дола кехат.

Чарахьал деча хана йиш яц оакхарий лувцара кlоа-гаш даха, сага кхерамe йола йоккхий боаргаш уггаc, чкъаьрий лувцара хана пха-ралах, яентерех, якорех пай-да ийбе.

Чарахьал дара бокъонаш телхаеш бараш бехктоккамe оа ахчан гlод тохарца, су-даш лрца. Бакъда, хlана а нийслу уж бокъонаш телха-ераш. Масала, «Гивалов-ское» ОПХ воккхатlа волча прораба Акименко Анатолий Федоровича бокъо йоацаш а 13 кхокха бийра соакха цхьан дийнахьа. Из дарах цунна 188 сом гlод тохар.

Ю. БАЗГИЕВ,
Iалам лорадара йолча Еррифроссийски общест-ва Грознински районин совета бехктоккамe сек-ретарь.



«Оалхазара дезал» — иштта цlи тиллай фотокорреспондента В. Дзасика Грознерча цхьан цlен нийча дукха ха йоаццаш ше даьккхача суртах.

ХИЙ ЦIЕНА ХИЛИЙТАРА

Хий Iоадара, цlендара ду-кха сооружениш хьаьн ван мехка хlара шера Заводаш-ка, городе бахача наха пайда а нийца бlехдаь. Хlаьта дола-ча хих дlаккхеташ дола хий цlендара дукха сооружениш яьй вай Грозне а. Цхьабакъ-да, царех боагlа пайда ца оаш моттигаш нийслу. Ма-сала, «Грознефтеоргсинтез» яха производственни объеди-нене хий цlендара ль соору-жениш йиза хьалъяьлхаиц. Из бахьан долаш цхьан лит-рах кокъера лаьрхlача 11 миллиграми мехндаьтта про-дукташ я йоахнаш да цо Шолжа чу хеца хий. Хlаьта из 75 эзар кубически метра-га дlаккхоачаш хеп хlара дий-натьа.

Санитарни бокъонаш гlо-жа телхаеш додача хий йис-тошка хьаьн минеральни удо-брениш, дохьажахимикаташ лоаттаю складаш «Чечинг-плодоовощхоз» объединене. Хий цlен а из деш Шолжа. Эса чу хецаш болх бу Саь-мулашка. Ассиновская яхача станице ухнача консерни за-водаша. Хий цlенду сооруже-нш хьаьра деш хlама а дац.

Хий лорадара бокъонаш ожа телхаеш я Грознески района Ленина цlерагlча кол-хоза минеральни удобрениш дохьажахимикаташ лоаттаю ль складаш, аэропорт. Иштта йолга хоошше эксплуатане хьанйцар уж сооружениш Нохч-Гlалгlай республика юртбоахама министерства.

Мехндаьтта продукташца кхыча хlамашца дукха хий бlехду автомашинаш юлача наха. Масала, соахка аьхка шоатта деношка рейдаш еш ци бlаьнгал совгlа саг аьцар додача хишка машинаш юлаш. Из тайпа кхоачамбоа-цараш нийслургдацар городе чуноагlача машинаш йилара лаьрхlа моттигаш хьайоре.

Дукха бlехду хиш бахача наха, хlаьта къаьстта Троиц-кая, Орджоникидзевская яха-ча станицашка, Наьсаре, Яп-даре, Урус-Мартане Ачхой-Мартане бахачар. Масала соахка цу тайпара 170 мот-тиг гучаьлар «Запкаспрыб-вода» яхача инспекце болх-лошта.

Каст каста бlехду хиш юртбоахама культурашта ми-неральни удобрениш, дохьа-жахимикаташ еттача хана. Из тайпа 30 моттиг гучаьлар соахка. Из бахьан долаш гlу-лакхера 18 саг администра-тивни бехктоккамe а ээар.

«Чкъаьрий леладеча хиш-ка дохьажахимикаташ кхе-таргйоаца гlулакх дlаштlехь-дакхарах» доля 1972-шера шоль бетта СССР юрта боа-хама, чкъаьрий леладара, мелиорацеи хии боахамеи ми-нистерствашта ладаь письмо тlа дlадехар кхоачеш ца деш пайда эц дохьажахимикатех Сунженски района Победа, Ленина цlерагlча колхозашка, «Серноводский» совхозе.

Санитарни зонашка пайда эца бокъо йоаца препараташ ДДТ, гексохлоран, полихлор-пинен кхашка етташ мотти-гаш нийсъялийтай Наурски района Ленина цlерагlча кол-хозе, Урус-Мартановски района Мичурина цlерагlча Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» яхача сов-хозашка.

Санитарни зонашка хиш ло-радара бокъонаш телхаеш яьй юртбоахама культурашта химикаташ етташ йола само-леташ Iохуршен хьалгlуттен моттигаш «Грозненский мо-лочный», «Самашкинский», «Белореченский» совхозаш-ка.

Лакхе белгалдаьха кхоа-чамбоацараш лоацнача хана дlадаха а кхы нийса ца да-лийта а деза.

Н. БРЕЖНЕВА,
«Запкаспрыбвода» Нохч-Гlалгlай республикан-ски инспекце районин госинспектор.

Карагlема къажкъайг

Машинаьлъахо волаш [illegible] беза хана вай мехка дукхача моттигашка хулар со Цхьа Ханасейн автономни областа Наичхуз яхача стан-[illegible] тlа поезд сеца латташ та-[illegible] бlаргадайра [illegible] Стан[illegible] дежурни хин-[illegible] ахалсага белаж тlа къажкъайг кlаш. Тlа а ваха кхалсагага хаттар ди-ча:

— Лаьтта тlара гlатта ца моташ эlамига йолаш кора-йир сона къажкъайг. Из боллалца цlагlа кхьабар аз ла. Арахийцача цхьан юкъа гlетта а лийна юха а со йол-ча ера. Иштта тоссаделар тко-на юкъера доттагlал. Цхьан бlаьсти къайлаьлар къаж-къайг. Гуйре хьатlаьхачча-лиа кхы бlарга а ийзар сона из Цхьабакъда, сентябрь бутт боаш шийна тlехьа кхы а кхоъ а йолаш юхаера. Уж цун бераш долга кхетаде хала дацар. Цхьа юкъ аьлча вол кхоъ дlаяхар. Хlаьта са яеш соца йиcар, — аьлар цо

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ.

Художественни самодеятельноста хьажар

ЭШАШ ДОЛА А ДИКА А ГIУЛАКХ

Чаккхьнчнай хьатlадоагlа-ча цlейшта хетальча Малго-бекски района къахьегамхой художественни самодеятель-ности хьажари шолагlа тур. Нохчхилар бокъонца дола халнъа творчества цlей.

Самодеятельни артистех дог лалаш, цар аьттув балар ловш болча наха хьалдала-лар «Октябрь» яха горадера культура Цlа. Шоай програм-ма гойта даьхьа тайп-тайпар-ча предприятешкара, учреж-денешкара, организацешка-ра тхьо совгlа коллективе еда-ар хьажаре дакъа лаца. Чу-лоацам кlоарга болаш, уйла-йташ хилара къаьстта шоашта теркам тlоэзаш яр ПГДУ «Малгобекнефта», бу-рув деттача управлене, № 12 болча школа коллективаша ийчаьвь номераш. Гуш дар уж коллективаш хьажарга дег тlара кийчъена хилар, царна искусство езаш хилар а цунна доттагlал леладеш хилар я.

Цу коллективай доаклаш хой говзал, костюмий хоза бесаш, программай кlоарга я сакъердамe а чулоацам дукха лохагlа ба ала йиш йолаш ба-цар бокъонца болча профес-сиональни артистай програм-ме хулачулла. Хlаьта, «Бlаь-хача наьнха этапаш» яха буруш деттача управлене кол-лективо кийчъаь литературно-музыкальни композици хьа-кхаргьа республиканский теле-видении конкурсе.

Художественни самодея-тельноста коллективай про-граммашка хьежачул тlехьа-гlа районерча жюре шол-лагlча тура итогаш яьй.

Хьажара кхоалагlча туре дакъа лаца бокъо еннай НГДУ «Малгобекнефта», УБР, №№ 1, 3, 7, 12, 20, 10 болча юкъерча школай, №№ 2, 25 болча барlі шера дешача школай «Октябрь» яхача культура цlен коллек-тиваш. Жюре белгалдаьк-кхар №№ 10, 23, 11, 6 бол-ча школашкара доалъашхой дукха хиина халар, цар кийчъаь номераш во ца хи-лар. Хlаьта а цу коллекти-вай дукха болх бе беза шоай говзал лакхъеш, хlара номер шаьръеш.

Дикача, кlоарга чулоацам болча номерашта нийса хьа-жаре яр вlалла уйла ца еш, чулоацамa кхе, идейность йоацаш яpаш а Нох юоте ну коллективаш предприяте-карча партийни, комсомоль-ски, профсоюзни организаце-ша самодеятельни артистий говзал дегlаихурдара йоахо ца еза, репертуар оттаеш гlо ца деча. Цу тайпарча, ээла репертуар йолча кол-лективаша цкъа шоай аьттув ца билчи дlихо йолача хана дог а ийкхе дутт из гlу-лакх. Тlаьха хьан хой царна кхье бокъонца говзал йола саг шийлой.

Дика гуш дар хьажаре шефство леладеча предприяте-ша шоай подшефни организа-цешта деш дола гlо а. Маса-ла, «Малгобекский» яхача винсовхоза хьажаре дикъа ца лацарл совгlа, № 7 болча ше шефство леладеча школаца гlо даьар костюмаш ийштlехь-аха. Из школа кхоалагlча туре дакъа лоацаш хурьн, ховрга-кх шефаша цунна малагlа гlо ду.

Дагтара деттача Iоаращца тlаьйцар дритслаша № 1 бол-ча школа завуча В. Ширку-нова, пионервожата йолча Ладировайн тьехархойц Ю. Бескровнени латтафа дуккта, «Октябрь» яхача культу-ра цlен [illegible] № 12 болча школа хьехархоша А. Картоевая С. [illegible] кхоачашъяь номераш.

Самодеятельни артистий кхолламага хьала баьхнарий доага бlаргаш нях шlаьнха а тешал дори къахьегама коллективашка самодеятель-ни артистий группаш шlаштlгохар а цар говзал дегlа-кхуллар а эшаш дола а дика а гlулакх хилара. Искусства-ца лeладеча доттагlало дун-кха цlенагlа, камаьштlагlа хулийт вай деза, хlаьта шаьбараш цу доттагlалгара дlаболадале профессиональ-ни говзалта кхоач.

Хьажара шоллагlа тур чаккхйоалаш жюре дукха дlайха дешаш аьлар хlара коллективагa, дийхар пред-приятешка, кхьча районашка ма хулла цар дукхагlа кон-церташ гелар. Хlаьта, кхоа-лагlча туре дакъа лаин аьт-тув ца баьннчар сагоде де-зац. Бокъонца хьинар айдаь ина ца кхобеш къа ца хьий-гача хулаш бац из, аьттув Хетаду дlахойодача хана цу коллективашa шоай болх тоа-бергба аьнна.

Т. ФЕДОСЕЕВА,
районин жюре член.

ЯЗДАРХОЙ — КЪАХЬЕГАМХОЙ БОЛЧА

Нохч-Гlалгlай яздархой Союзо вай республика рай-онашка чаккхдоа хьатlадоагlа-ча цlейшта хетаза дола ли-тература денош. Цу денош керттера малан да 60 шера республика экономика, куль-тура дегlаяр вайнавха кхы-ча къаьмашкара доттагlал хьахилар а чlоагlдалар къахьегамхошта дикагlа дов-зийтар.

Укх деношка цу тайпара деноп хилар Ачхой-Марта-новски районе. Предприятеи, организацеи, совхозий кха-ьегамхошта шlаштlгхета, царна вайнахьа литература, культура дегlалхарах, шоай произведенеш дувца, дlахо де дезаш шоашта хьалхашца латтарех дукха баха хилар. Яздархой Сулаев Муьтал, Сандоп Бисат, Мусаев Мухь-мад, Айдаев Юшаl, Берса-нов Хож-Ахьмад, Хоза дук-кхача къахьегамхошта до-кха цlей а хиина чаккхдаьлар уж литература денош.

Укх бетта цу тайпара де-нош хургда Малгобекски районе а.

С. ЧАКОВ.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

Цхьаккха а вицвеннавац,
цхьаккха а дицденнадац

ЦIАККХА А ДЕГА ЧУРА ВАРГВОАЦАШ

Тlом сеца каста 40 шу дола е, тахан тlеть гучабуэл Даймохк баьхан шоай ваьар дlа-денна нах Царех цаl ва Эс-мурзиев М. А.. Хоаш дар май-рача летчика турпала гlула-кхаш карагlдувларах. Цlеча седкъа 2 орден еннилга. Цхьа бакъда, цун валар мишта хин-над, из мича дlаволла воал са-га хаьар.

Из ха гlерташ дукха къахьин-гад Наьсарерча школан пионе-раша, къаьстта Назрановски музея директор волча Т. Хь. Мальсагова. Тlеххьара коравир М. А. Эсмурзиевца тlем гlа хинна летчик, хlинэ инарал-май-ор вола Автономов Виталий Афанасьевич. Цо дийцар шоаш фашисташта духьала баьча тlемах, вай мехкаьо дlа-мича велла воалл.

Надтеречни района Бени-Юрта юха хиннад майрача летчи-ка валар. Къахетаме йоацача зано дlанийцад цун дегl, цхьа-бакъда, бlузо лар новцаш ван-на вац. Укхазара корайир эп-сара леладь «ТТ» яха топчом, сахьати.

...Дахача шоатта дийнахьа из дlаваллар Назрановски района Советски Союза Турпал В. А. Половинкин, кхьбола бlухой боахача тlема смилен гувна тlа.

Доагlа, лоа делкар аьнна ца къаьхкаш, дукха нах eluargl-нхнитар шоай мехкаьо дlаволлача. Сийлен ха деш лаьттар Наьсарерча школашкара пио-нераш, грознински гарнизона бlухой Митинг хьайийллар хал-къа депутатий Назрановски райисполкома председателе А-Хь. Хь. Аушева. Даймохк баьхан ваьар дlаденна лет-чик дагалаьца къамаьлаш дир: М. А. Эсмурзиева тlема дот-тагlчо, инарал-майора В. А. Ав-тономова, тlема ветерана Т. Хь. Мальсагова, Мовлада-дахь ва-ший волас Бахьауддина, ВЛКСМ XIX съезда делегатал-ла хоржача «Электроинстру-мент» завода инженера Б. Х. Торнева.

— Тlема доттаrl, со дийна волча хана хьо цlанкха а вицпургвац сона, — аьлар тlех-ьарча минуташка цунна уллув хиннача Виталий Афанасьевича. Цо дийцар цу дийнахьа хин-нача къизача тlемах, бlузочун турпала валарах. Юхера кьа-маьл наьздоалаш цо аьлар:

— Аз дех наьсархошкара укх каша тlара цхьа бий ност хьа сейна бокъо лулга.

Таханара сийрда вахар ба [illegible] шин са дlаденнача бlу-зочун сийдеш, массехаза залп лу сийлен ха тlа латтача авто-матчикаша. Мехкахошта цlан-кха а вицпургвоацеш дег чу вужаш вахар а валар а хиннад гlалгlай майрача вола Эсмур-зиев Мовлада.

М-Б. ЦИЦКИЕВ.

АВИАПАССАЖИРИЙ ТЕРКАМГА!

Укх шера 1 апреле дена юха а йолалургьа 1—4—7 деношка Грозный — Харьков — Рига яха-ча маршрутагlа ТУ-134 яхача самолета рейс. Гроз-нера дlайода ха 23 сахьати 10 минути. Харькове кхаччалца никъ бергба 2 сахьата, Риге кхаччалца — 5 сахьатеи 25 минутеи.

1982 шера 1 июне дена ТУ-134 яхача самолеташ ца лела йиш хургйолаш юха а йолалургьа рейсаш:

6513 Грозный — Симферополь — Львов яхача маршрутагlа. Грознера дlаухаргьа кlиран 1—3—5—7 деношка 12 сахьати 20 минути яьлча. Симферо-поле кхаччалца никъ бергба 2 сахьата, Львове кхач-чалца — 5 сахьата.

6485 Грозный — Набережные Челны — Нижне-вартовск — яхача маршрутагlа Грознера дlаухаргьа кlиран 2—4—6 деношка 7 сахьати 50 минути яьл-ча Нижневартовске кхаччалца никъ бергба 6 сахьа-та.

1982 шера 15 июне хьасларгьа Грозный — Уфа — Новосибирск яхача маршрутагlа ТУ-134 яха самолеташ леларгйола керда авиалини. Грознера дlаухаргьа кlиран 2—4—6—7 деношка 21 сахьати 30 минути яьлча. Уфа кхаччалца никъ бергба 2 са-хьатеи 30 минутеи, Новосибирске кхаччалца — 7 сахьатеи 30 минутеи.

Кlезигагlа ха йоаеши авиабилет дарегlа долаш Новосибирске пересадка а еш ваха йиш хургьа: Улан-Уде, Хабаровске, Чите, Якутске, Благовещен-ске, Красноярске, Владивостоке, Иркутске, Мирный, кхычахьа.

Самолеташца лелар сихагlа а аттагlа да шовна. Никъ бе самолеташца.

Ца кхетар хатта аэрофлота агентстве — ул. По-ленкаева 0/32, телефон 2-75-16, аэропорте — теле-фон 2-36-08 (цига лел автобус № 108), аэрофлота кассашка — гг. Назрань, Малгобек, Гудермес, юр-ташка — Наурская, Надтеречная, Шелковская, Ор-джоникидзевская. Трансагентства телефон 3-63-87.

ТЕЛЕВИДЕНИ

23 МАРТ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Хаь».
8.45 — Мультипликационни фильмай программа.
10.10 — «Кхоала». Телевизионни художественни фильм. [illegible] серии.
12.30 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
15.30 — Дорругаули [illegible]. Ленина [illegible] телевизионни документальни фильмай программа.
16.25 — [illegible] концерти [illegible].
[illegible] — СССР-ца [illegible] дипломатически [illegible] 60 шу даьлга, «Алжирски пар-ламентареш СССР-е» цlа документальни фильм.
17.35 — Красноярски края [illegible].
[illegible]
22.35 — [illegible]
[illegible] — «[illegible] дукен тlа».

II ПРОГРАММА

[illegible] — «Дукен хаьхьанга [illegible]».
[illegible]

15.30 — «Кердадараш».
15.30 — «Дезаьлагlча [illegible] коммунисташ». Телевизионни до-кументальни фильмай программа.
16.45 — А. Вивальди. Шиь скри-[illegible] концерт.
17.10 — «Мичад ма, зурманча!»
17.40 — «Дал шинель». [illegible] популярни фильм.
18.00 — Фильм — бераша. «По [illegible]» [illegible]
[illegible] — «Хlара [illegible]».
[illegible] — «[illegible] вахар».
19.45 — «Тахан дукен тlа».
20.00 — Дlалоаь дукен [illegible] Р. Хунодрик.
20.10 — «[illegible]» [illegible] 70 шу дизарга.
[illegible] — Фераи тlа — [illegible]. «Непокоренные».
22.00 — «Хаь».
[illegible] — «Документальни экран».
[illegible] — «Тахан дукен тlа».

II ПРОГРАММА

8.00 — [illegible] гимнастика.
8.35 — «Человек в проходном дворе». Телевизионни дукхасерий-ни художественни фильм. Хьалха-[illegible] серии.
[illegible] — Карельски телевидени радиони симфонически оркестра кон-церт.
11.00 — Телевизионни докумен-тальни фильм.
11.50 — «Школа, хай-водонож».
12.00 — [illegible]
12.40 — [illegible] ССР телеви-дени [illegible] хора [illegible].
13.05 — «[illegible]». Художественни фильм.
[illegible]

заре европейски [illegible] «Динсен» (Красноярск) — «Болтнис» (Швеци). Шоллагlа тайм.
23.00 — «Хаь».
23.35 — «Человек в проходном дворе». Телевизионни дукхасерий-ни художественни фильм. Кхоалагlа сери.

РАДИО

23 МАРТ

6.30 — «Юртара [illegible]» (ер-сий меттала).
6.57 — Передачий программа (ерсий меттала).
7.15 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий об-зор.
7.25 — [illegible] газета обзор.
8.20 — Илли, эшарш, хал-хар (гlалгlай меттала).
8.45 — СССР 60 шу даьлга. «Халкъий [illegible]», беседа (ерсий меттала).
9.15 — «Гlона кlаг», [illegible] обзор (ерсий меттала).
9.30 — [illegible] (гlалгlай меттала).
[illegible] — [illegible] программа. [illegible] тала).
17.01 — СССР 60 шу даьлга — [illegible] (ерсий меттала).
17.16 — [illegible] Ленински коммунистически субботникага (гlалгlай меттала).
17.31 — «Юрта йолдана къахье-гамхошта», концерт (гlалгlай мет-тала).
19.00 — [illegible] (ерсий меттала).
19.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
19.20 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала).
19.30 — Хоамаш.

УКВ

[illegible] — [illegible] «[illegible] в пустую квартиру» яха радиопоста-новка.
[illegible] — А. [illegible] назми.
10.57 — «Поэтическая тетрадь» [illegible]
[illegible]

24 МАРТ

[illegible]

19.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
19.20 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала).
19.30 — Хоамаш.

УКВ

19.00 — [illegible] «Вай хоржаш [illegible]». Радиопо-становка.
20.41 — «[illegible]», концерт.
21.10 — «[illegible]» [illegible] Х. [illegible].
21.32 — Нохч-Гlалгlай [illegible].

Хаоттам

Тахан республикe [illegible] хьалхара мархаш а йолаш [illegible] хlоттургдукха йолчан а [illegible] 3—8 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилла фицара тем-пература республике 0—3, Грозне 2—4 градус йовхал йолаш хилла тарлу.

Кхана хьалхарча мархаш а йолаш, [illegible] хана йолчан а [illegible] даьж-[illegible] 3—8 метр чlоагlа мух а хьекхаш хилла фицара температура [illegible] 1—6 градус шийла, дийна-хьа 0—5 градус йовхал йо-лаш хилла тарлу.

Метеостанци.

Кхетам балари дешари

Советски кагирхой общественни Iилмашцара безам лакха ба

Дукха ха йоацаш чаккхьнича социологически толламех АПН корреспондента Сансан Александра хьарах ВЛКСМ ЦК Лакхерча комсомольски школа Iилма-толхама центра директора, философски Iилмай доктора, профессора Волкова Юре дувц.

[illegible]

— Фу аза хиш а болх беш болча кагирхой шоай об-щественно-политически зна-неш совьяхара Iулаваш?

[illegible]

— Саво динахбоих, шоа ца хеташ, советски кагир-хой общественни дисципли-наш Iомара безам?

[illegible]

(АПН).

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Мамакаева ул., 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57, редактора заместителя — 2-35-07, [illegible] секретара — 0-21-06, [illegible] — 0-24-41, промышленностеи транспорти — 0-21-01, юрта боахама — 0-21-08, культура — 0-21-05, письмош — [illegible] — 2-33-60.

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Мамакаева, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57, заместителя редактора — 2-35-07, ответственного секретаря — 0-21-06, [illegible] партийной жизни — 0-24-04, промышленности и транспорта — 0-24-01, сельского хозяйства — 0-21-08, культуры — 0-21-05, писем — [illegible], корректорской — 2-33-60.

Газет арадуьл шинарен, кхоалгlча, шоаттен денош.

[illegible] «Грозненский рабочий» издательства типографи, Мамакаева, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мамакаева, 92. Заказ № [illegible]